Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь
Установа адукацыі
«Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў»

А. А. Петрук

ЗАЎСЁДЫ СУЧАСНАЯ ДУДКА

Рэпертуарны зборнік

*Рэкамендавана ВМА па адукацыі ў галіне культуры і мастацтваў
у якасці вучэбна-метадычнага дапаможніка для студэнтаў
спецыялізацыі 1-18 01 01 02 Харавая музыка народная
і для студэнтаў напрамку спецыяльнасці
1-16 01 10-02 Спевы (народныя)*

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

Мінск
БДУКМ
2016

УДК 780.8:780.641.087.5.089.9
ББК 85.957.2,99
П312

Р э ц э н з е н т ы :
А. Я. Крамко, заслужаны артыст Рэспублікі Беларусь,
дацэнт кафедры духавой музыкі Беларускага дзяржаўнага
ўніверсітэта культуры і мастацтваў;

М. П. Дрынеўскі, народны артыст Беларусі,
мастацкі кіраўнік Нацыянальнага акадэмічнага народнага
хору Рэспублікі Беларусь імя Г. І. Цітовіча, прафесар

Петрук, А. А.

П312 Заўсёды сучасная дудка : рэпертуарны зб. : вучэб.-метад. дапам. / А. А. Петрук ; М-ва культуры Рэсп. Беларусь, Беларус. дзярж. ун-т культуры і мастацтваў. – Мінск : БДУКМ, 2016. – 57 с.

ISBN 978-985-522-161-7.

Зборнік прызначаны для пачатковага навучання ігры на дудцы і з’яўляецца добрай школай для тых, хто толькі пачынае знаёміцца з такімі паняццямі, як гукаўтварэнне, аплікатура, дыханне, штрых і г. д., набывае пачатковыя навыкі ігры ў ансамблі. Зборнік можа быць выкарыстаны не толькі як вучэбны матэрыял для студэнтаў спецыялізацыі «харавая музыка народная» і напрамку спецыяльнасці «спевы (народныя»). Ён можа прыйсціся даспадобы выканаўцам у складзе гуртоў, у тым ліку папулярнай музыкі, у дзейнасці якіх апошнім часам назіраецца вялікая ўвага да этнічнай музыкі. Можа быць карысны ўсім тым, каго вабіць ігра на народных інструментах, і ў дадзеным выпадку – на дудцы.

УДК 780.8:780.641.087.5.089.9
ББК 85.957.2,99

ISBN 978-985-522-161-7

© Петрук А. А., 2016
© Афармленне. Установа адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў», 2016

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

ЗМЕСТ

Прадмова ………………………………………..……………… 4
Першыя гукі ……………………………………………… 7
Гэта так проста …………………………………………….. 8
Вясковая раніца ……………………………………………. 9
Веснавы настрой …………………………………………... 10
Вячоркі ……………………………………………………... 11
Зайграй жа мне, дударочку ……………………………….. 12
Адпачынак ………………………………………………… 13
Птушыныя навіны ………………………………………… 14
Пайшоў Ясь наш на лужок ……………………………… 15
А ў цёмным лесе сава кугіча ……………………………… 16
Ой, плылі гусёлкі ………………………………………….. 17
У месяцы верасні …………………………………………... 18
Кола ………………………………………………………… 19
Зязюлечкі …………………………………………………... 20
Танчы з намі ………………………………………………. 21
Пава ………………………………………………………… 22
Ураджайная ………………………………………………... 23
Мікіта ………………………………………………………. 24
Янка ………………………………………………………… 25
Крыжачок …………………………………………………... 26
Цярпенне …………………………………………………… 27
Чаму ж мне ня пець ……………………………………….... 28
Дубочак зялёненькі ………………………………………... 29
Касіў Ясь канюшыну ……………………………………… 30
Люстэрка …………………………………………………… 32
Скерца ……………………………………………………… 33
На вуліцы мокра …………………………………………… 34
Дыялог ……………………………………………………… 35
Птушкі ……………………………………………………… 36
Полька ……………………………………………………… 37
Ехаў Ясь на кані …………………………………………… 38
Чаканне ……………………………………………………... 39
Дударыкі …………………………………………………… 40
Менуэт № 2 ………………………………………………… 41
Кума мая, кумачка ………………………………………… 43
Маленькае трыа …………………………………………... 44
Надвор’е ……………………………………………………. 45
Сяброўкі ……………………………………………………. 46
Ля крынічанькі ……………………………………………. 47
А ў печы жар, жар …………………………………………. 48
Рэчанька ……………………………………………………. 49
Сядзіць камар на дубочку ………………………………… 50
Інтрадукцыя ……………………………………………….. 52
Капрыс (Капрычыа) ……………………………………….. 53
«When the Saints Go Marching in» …………………………….. 54
Ці ўсё ж тыя чобаты ……………………………………….. 56

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

ПРАДМОВА

У сучаснай беларускай музычнай культуры назіраецца інтэнсіўная тэндэнцыя – надзвычайная ўвага да фальклорнай спадчыны. У мэтах дадзенага дапаможніка адзначым рост папулярнасці народна-духавога мастацтва, у прыватнасці, істотнае павелічэнне ў сучаснай сцэнічнай народна-харавой выканальніцкай практыцы месца, якое адводзіцца прэзентацыі традыцыйных беларускіх музычных інструментаў – дудкі, жалейкі, акарыны, дуды і інш.

У сувязі з гэтым актуальнай паўстае праблема дэфіцыту арыгінальнага рэпертуару, створанага для ансамбляў народных духавых інструментаў, як аднародных, так і змешаных.

У межах дысцыпліны «Беларускія народныя інструменты» найважнейшым сродкам падрыхтоўкі прафесійна кампетэнтнаснага спецыяліста – кіраўніка харавога фальклорнага калектыву з’яўляюцца заняткі па ансамблевым інструментальным выканальніцтве. Адпаведна ў склад рэпертуарнага зборніка ўвайшлі арыгінальныя творы, створаныя для ансамбляў малых формаў – дуэтаў, трыа, квартэтаў дудак-сапрана: апрацоўкі беларускіх народных песень і танцаў, аўтарскія сачыненні і апрацоўкі папулярных мелодый, жанрава-стылявая афарбоўка якіх сведчыць аб універсальнасці беларускай дудкі. Яна здольная выконваць тэхнічна розныя творы, іграць сольна і ў ансамблі дудак, добра ўжываецца з іншымі інструментамі.

Ансамблевае інструментальнае выканальніцтва спрыяе фарміраванню пачатковых навыкаў ігры на інструменце, дае магчымасць кантраляваць увагу, інтанацыю, якасць гуку, дынаміку гучання, артыкуляцыйна-штрыхавое ўвасабленне музычнага матэрыялу і г. д. Добра зарэкамендавала сябе практыка выканання твораў у ансамблі

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

з выкладчыкам, гэта ўлічана пры выбары твораў для ўключэння ў рэпертуарны зборнік.

Музычны матэрыял зборніка скампанаваны па прынцыпе «ад простага да складанага». Акрамя гэтага, па складанасці адрозніваюцца і ансамблевыя партыі кожнага асобна ўзятага твора. Так, у дуэтах пераважна выкананне першай партыі адрасавана выкладчыку ці падрыхтаванаму студэнту, а матэрыял другой партыі – для студэнта-пачаткоўца – падаецца ў спрошчаным выглядзе. Трыа і квартэты маюць ідэнтычны прынцып пабудовы партыі: верхні голас – больш складаны, астатнія – адпаведна лягчэйшыя. Адзначым, што на пачатковым этапе навучання ігры на дудцы не рэкамендаваны творы, выкананне якіх патрабуе выкарыстання правай рукі (ноты ніжэй «фа» першай актавы). Улічваючы тое, што зусім пазбегнуць гэтага дыяпазону не дазваляюць тэхнічныя магчымасці інструмента, у зборнік уключана невялікая колькасць твораў, разлічаных для першых заняткаў.

Калі разглядаць вертыкальную пабудову партый трыа і квартэтаў, то заўважна, што яны нагадваюць партытурны склад харавога ці аркеставага парадку, дзе верхні голас выконвае меладычную функцыю (сапрана), сярэднія галасы з’яўляюцца гарманічным запаўненнем (альт, тэнар), а ніжні голас увасабляе басовую функцыю. Падкрэслім, пры выкананні акампануючых партый важна чуць іншыя галасы і захоўваць дынамічны баланс і чысціню інтанацыі. Выконваючы інструментальныя творы ў складзе ансамбля, студэнт павінен валодаць якаснай музычнай фразіроўкай, тэмбральнай афарбоўкай гуку.

З пункту погляду меладычнай і гарманічнай будовы творы можна ўмоўна падзяліць на некалькі груп. Першая група – гэта сола з суправаджальнымі партыямі (падобна да спрошчанага акампанементу). Другая група – гэта варыяцыйнае развіццё галоўнай партыі (гарманізацыя асноўнай тэмы, выкарыстанне падгалоскаў, гарманічныя педалі). Трэцяя

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

група – суправаджальныя партыі, якія выконваюць ролю самастойных меладычных партый поліфанічнага складу. Чацвёртая група – творы, у якіх сумяшчаюцца музычныя асаблівасці папярэдніх груп.

Напрыканцы лічым пачэсным абавязкам сказаць пра ўклад у папулярызацыю народна-духавога выканальніцтва выкладчыкаў Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта культуры і мастацтваў – знакамітых выканаўцаў і аўтараў музыкі У. Грома, А. Крамко, У. Кульпіна, І. Мангушава, К. Трамбіцкага. Падкрэслім, што кожны фальклорны харавы калектыў, які выкарыстоўвае ў сваёй прафесійнай дзейнасці музычныя інструменты – носьбіты традыцыйнага мастацтва, папаўняе скарбонку беларускай мастацкай культуры. Пашырэнне арыгінальнага рэпертуару – не толькі адзін са сродкаў заахвочвання выканаўцаў на беларускіх народных інструментах, але і адраджэнне нацыянальнай спадчыны ў музычна-інструментальным выканальніцтве, у прафесійнай дзейнасці фальклорных харавых калектываў, а таксама гуртоў сучаснай папулярнай музыкі.

Першыя гукі

Хутка

А. Петрук
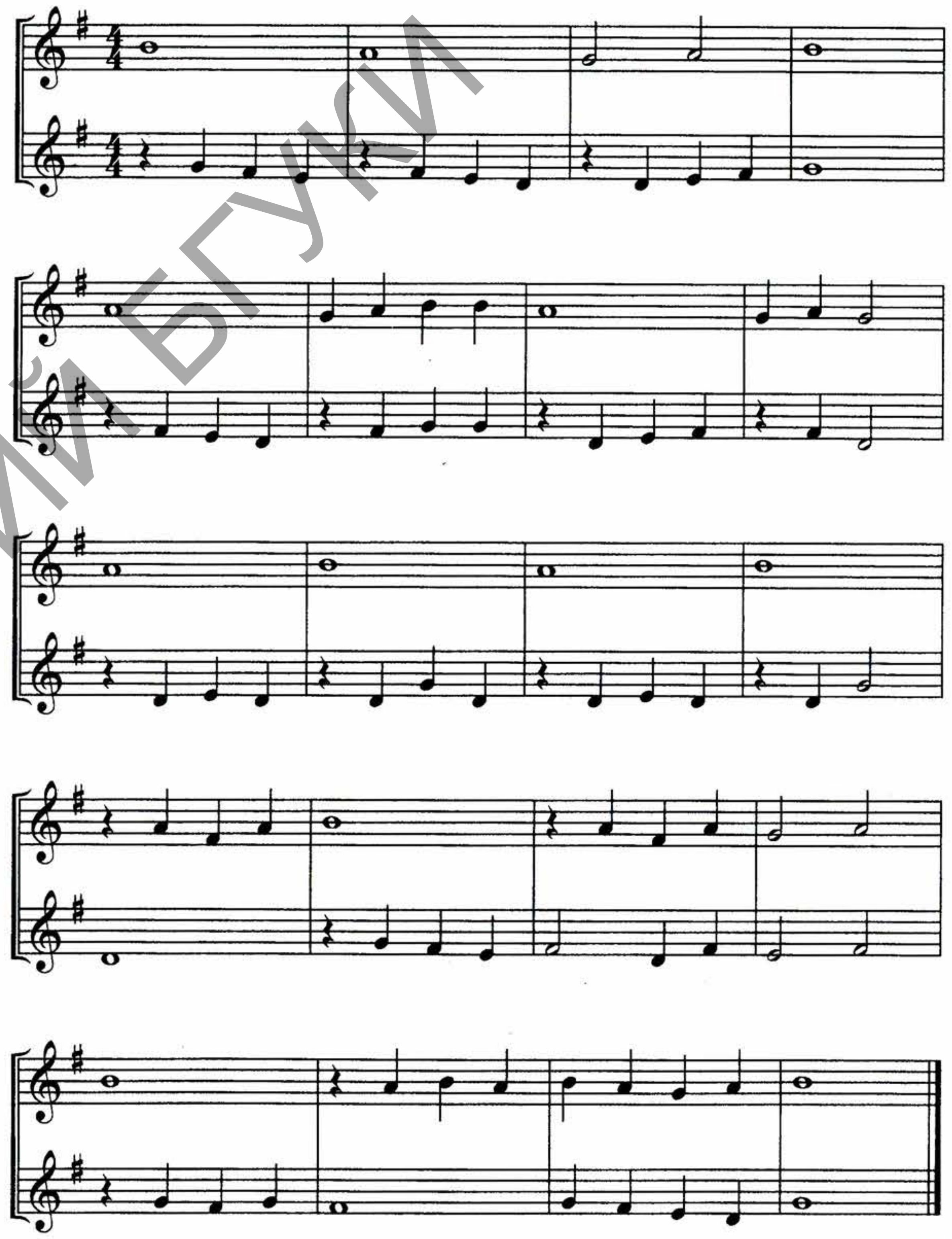
РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

Гэта так проста

З рухам

А. Петрук
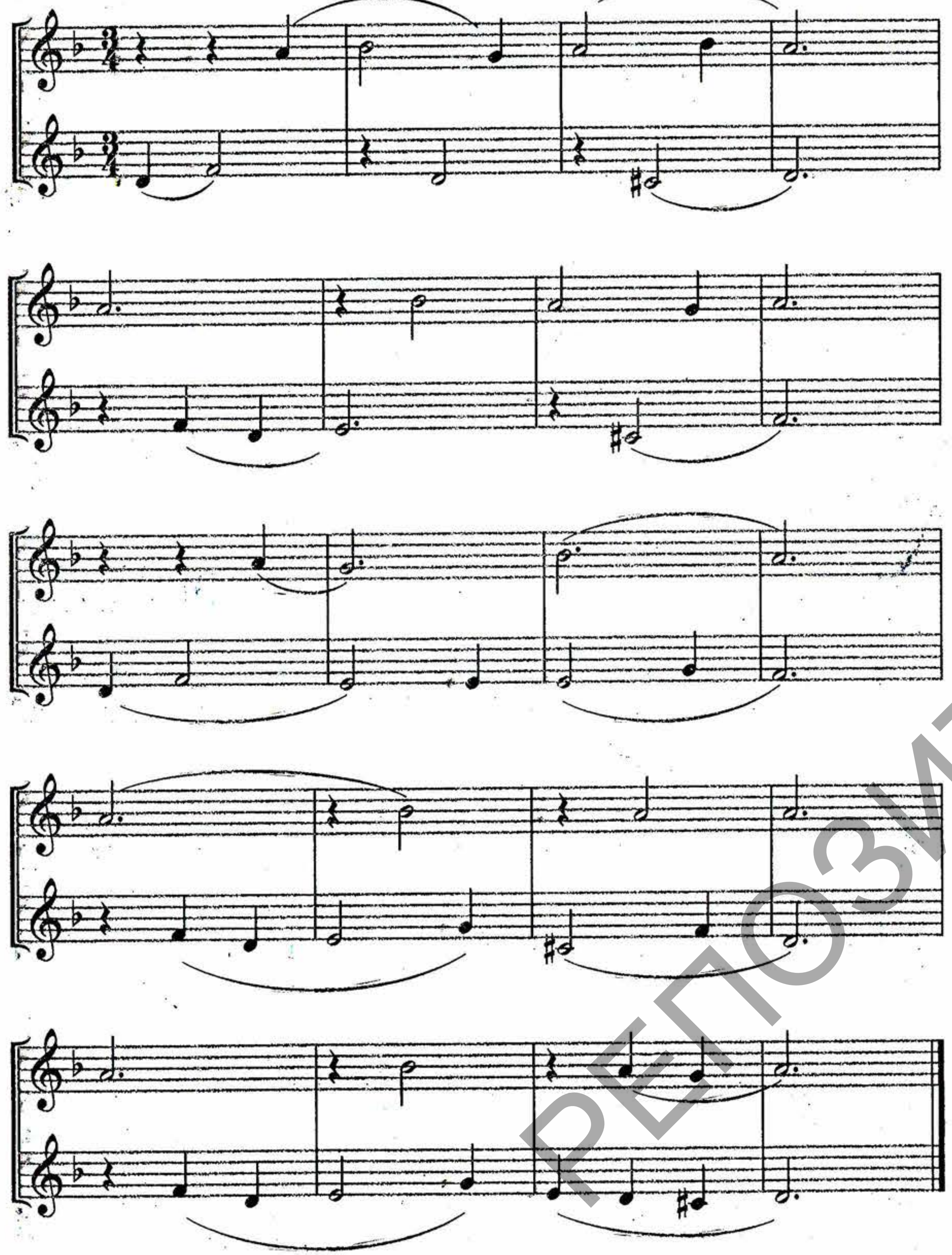
Вясковая раніца

Мерна

А. Петрук
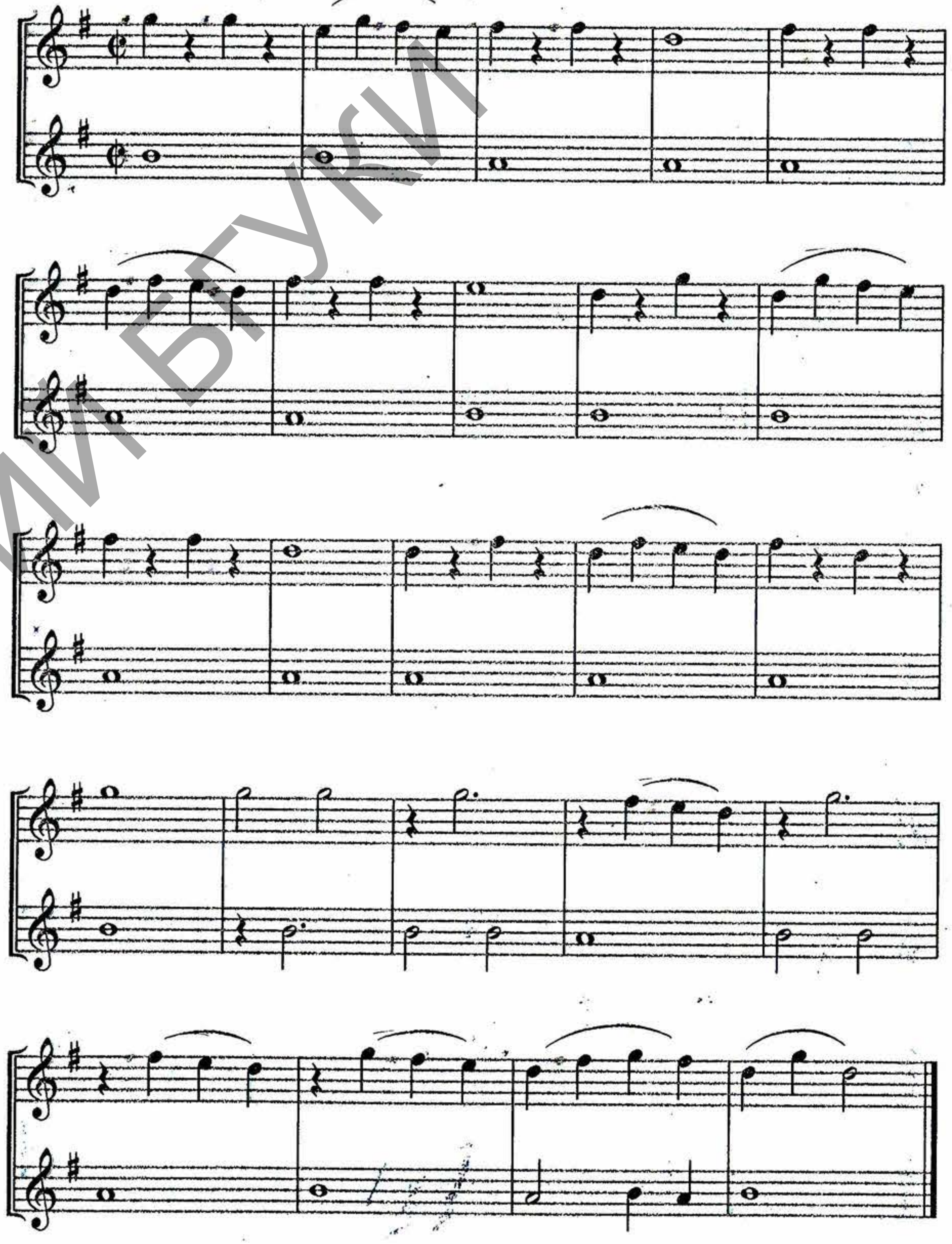
РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

Веснавы настрой

Мерна

А. Петрук
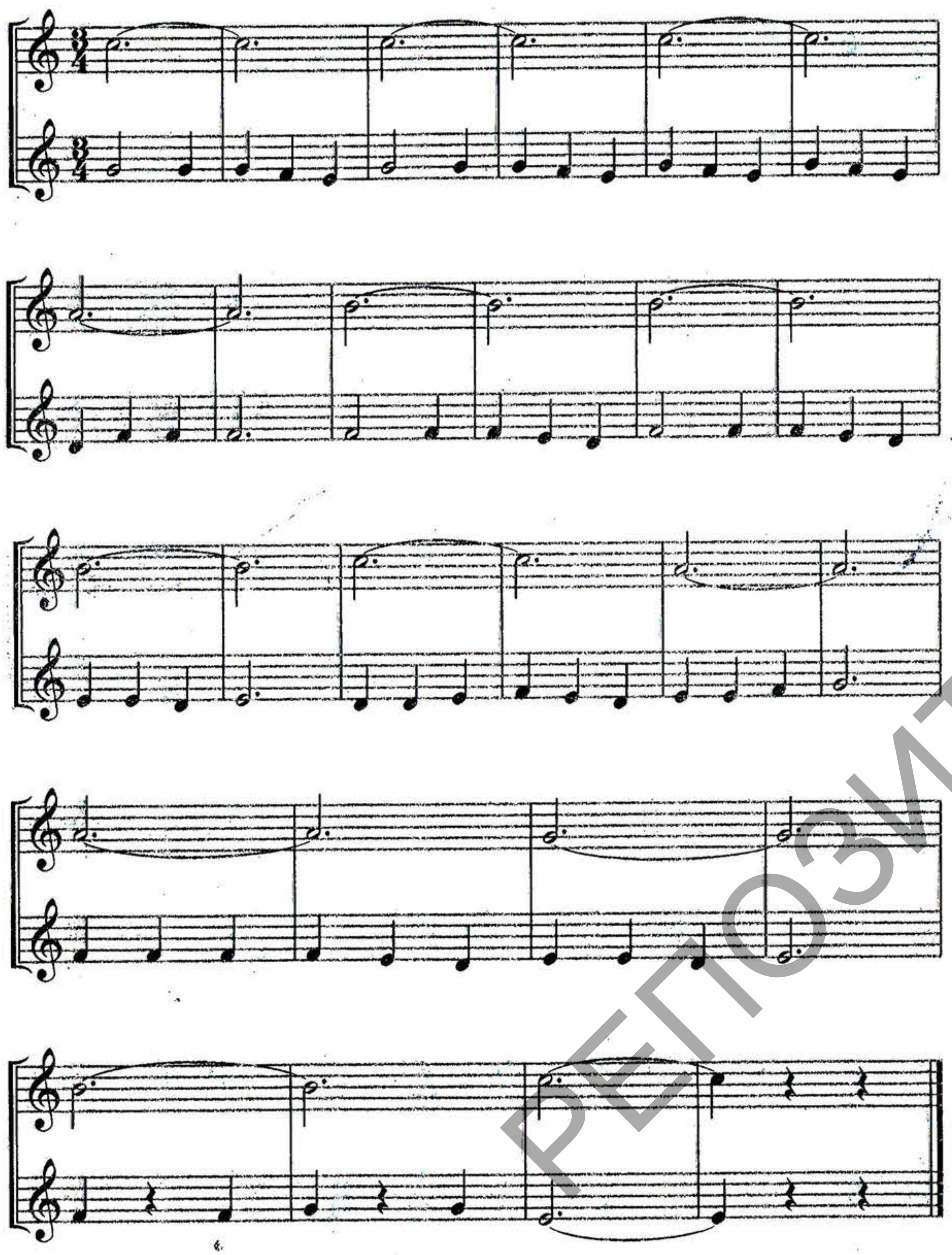
Вячоркі

Мерна

А. Петрук
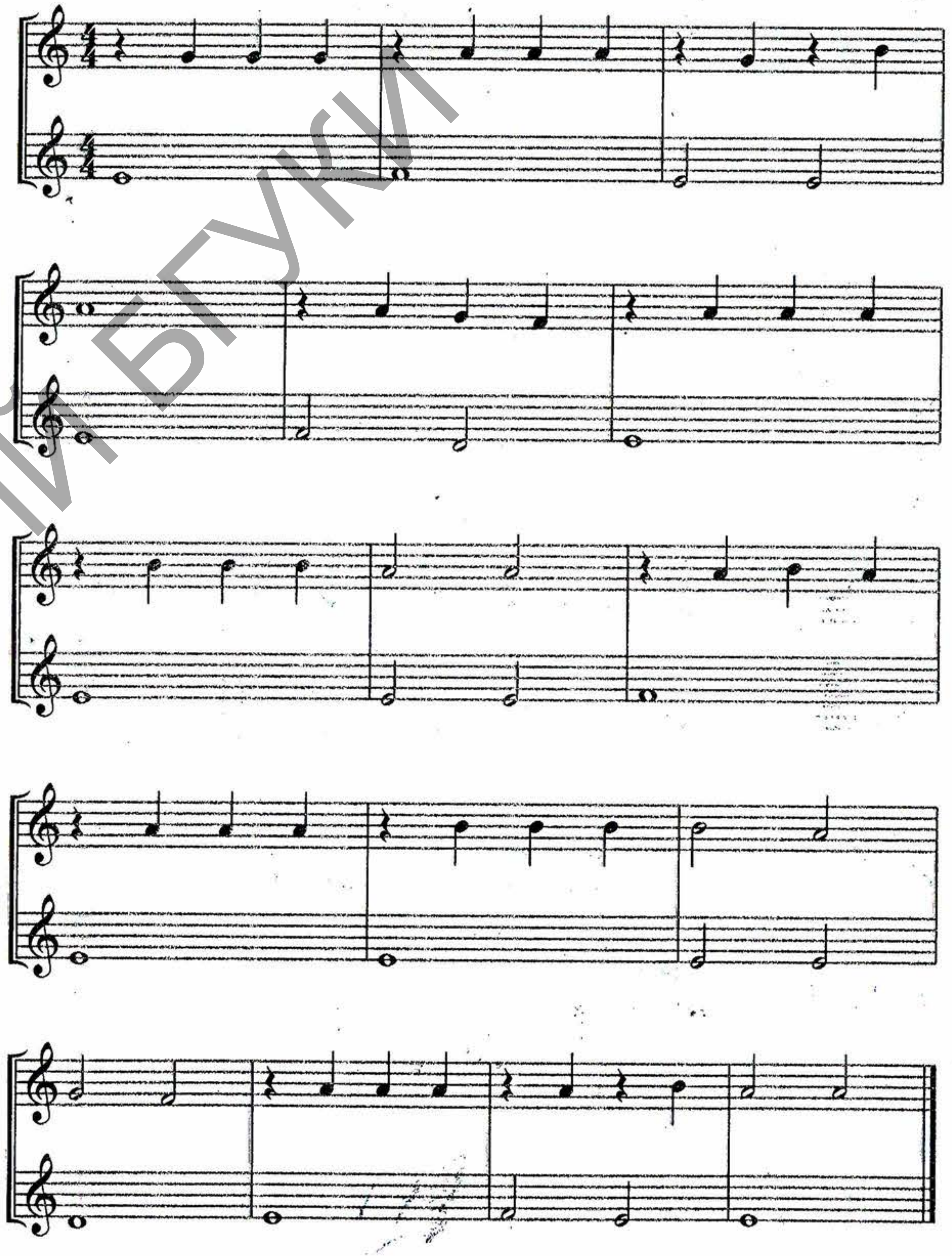
РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

Зайграй жа мне, дударочку

Рухава

Апрацоўка А. Петрука
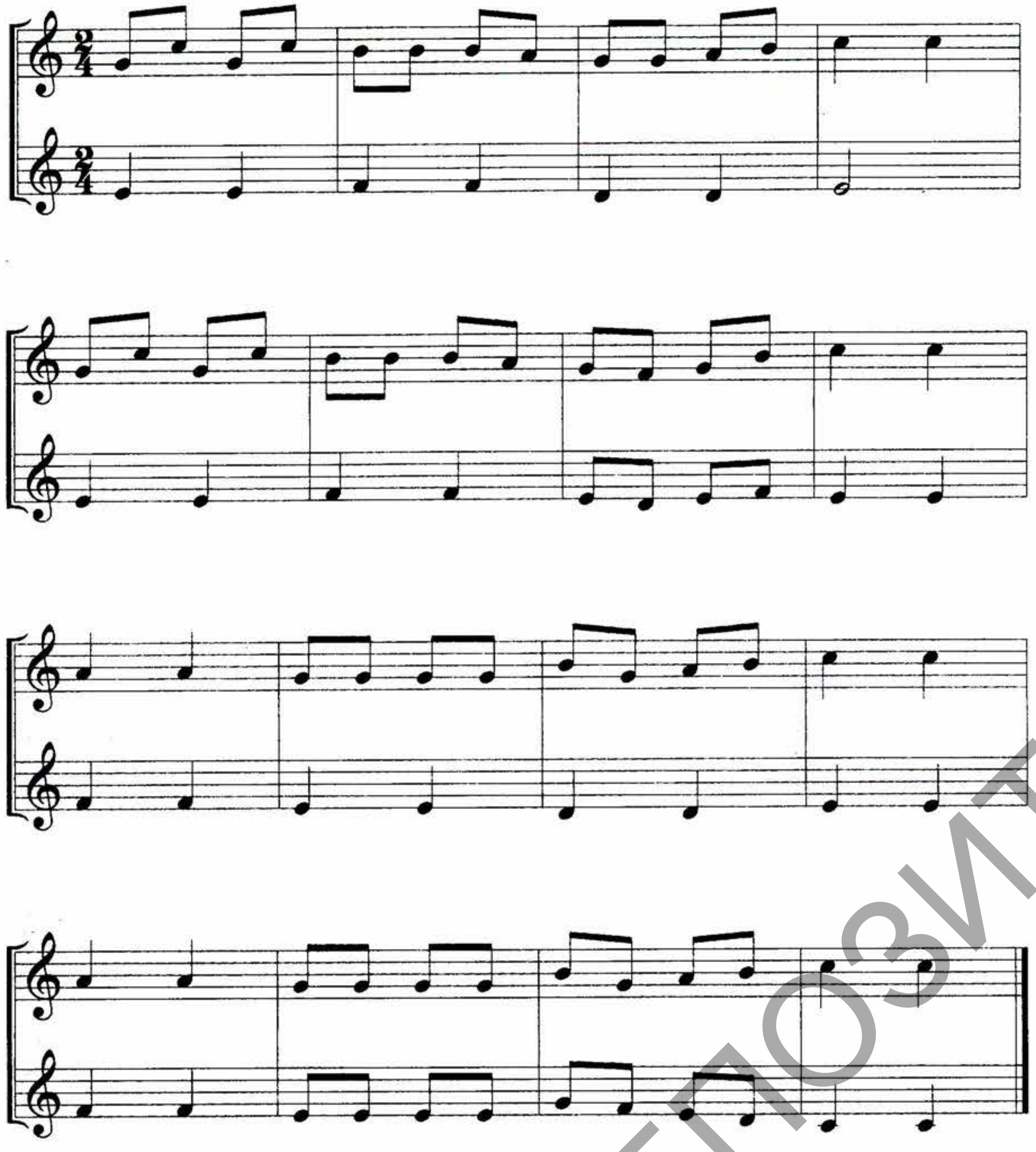
Адпачынак

Мерна

А. Петрук
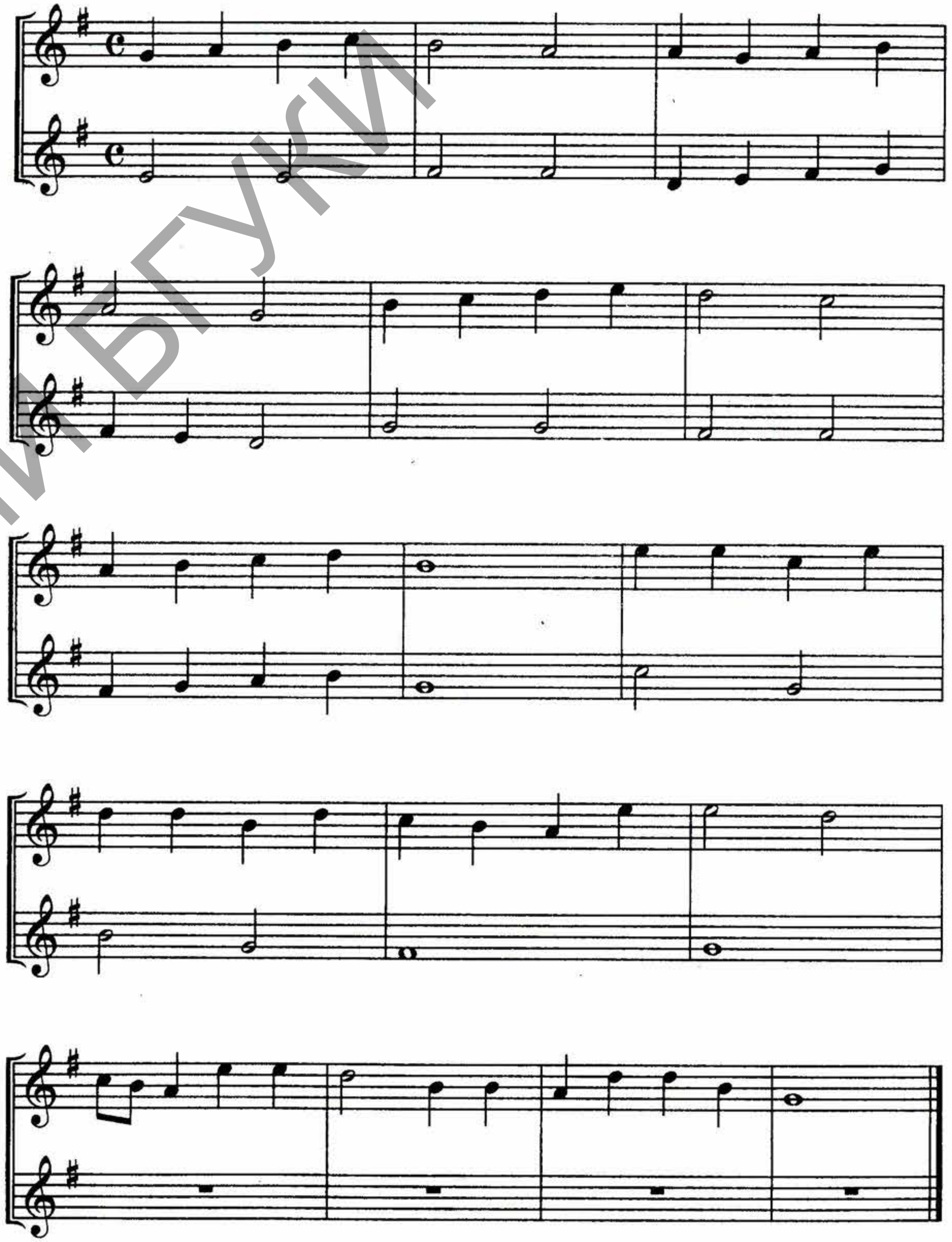
РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

Птушыныя навіны

Стрымана

А. Петрук
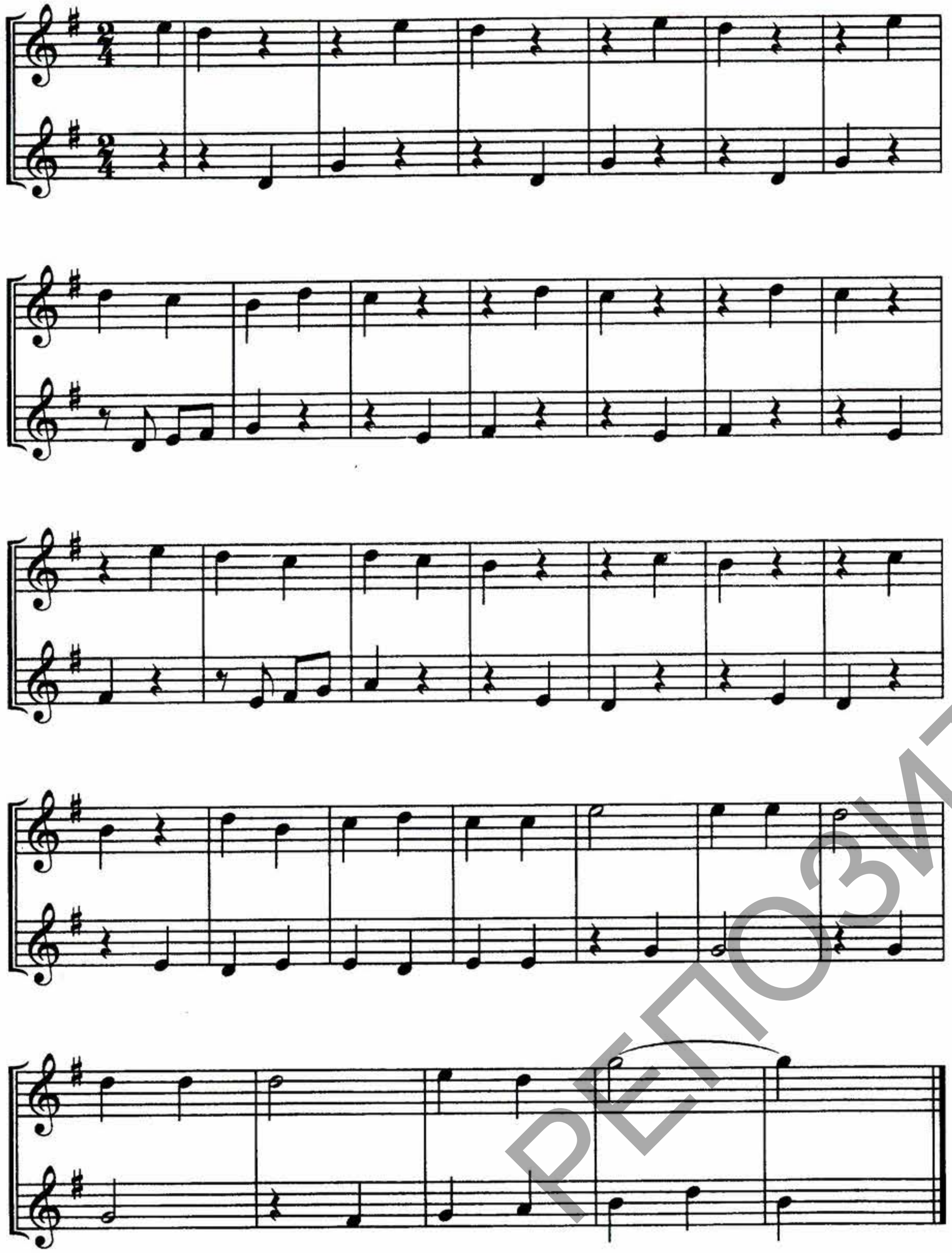
Пайшоў Ясь наш на лужок

Мерна

Апрацоўка А. Петрука
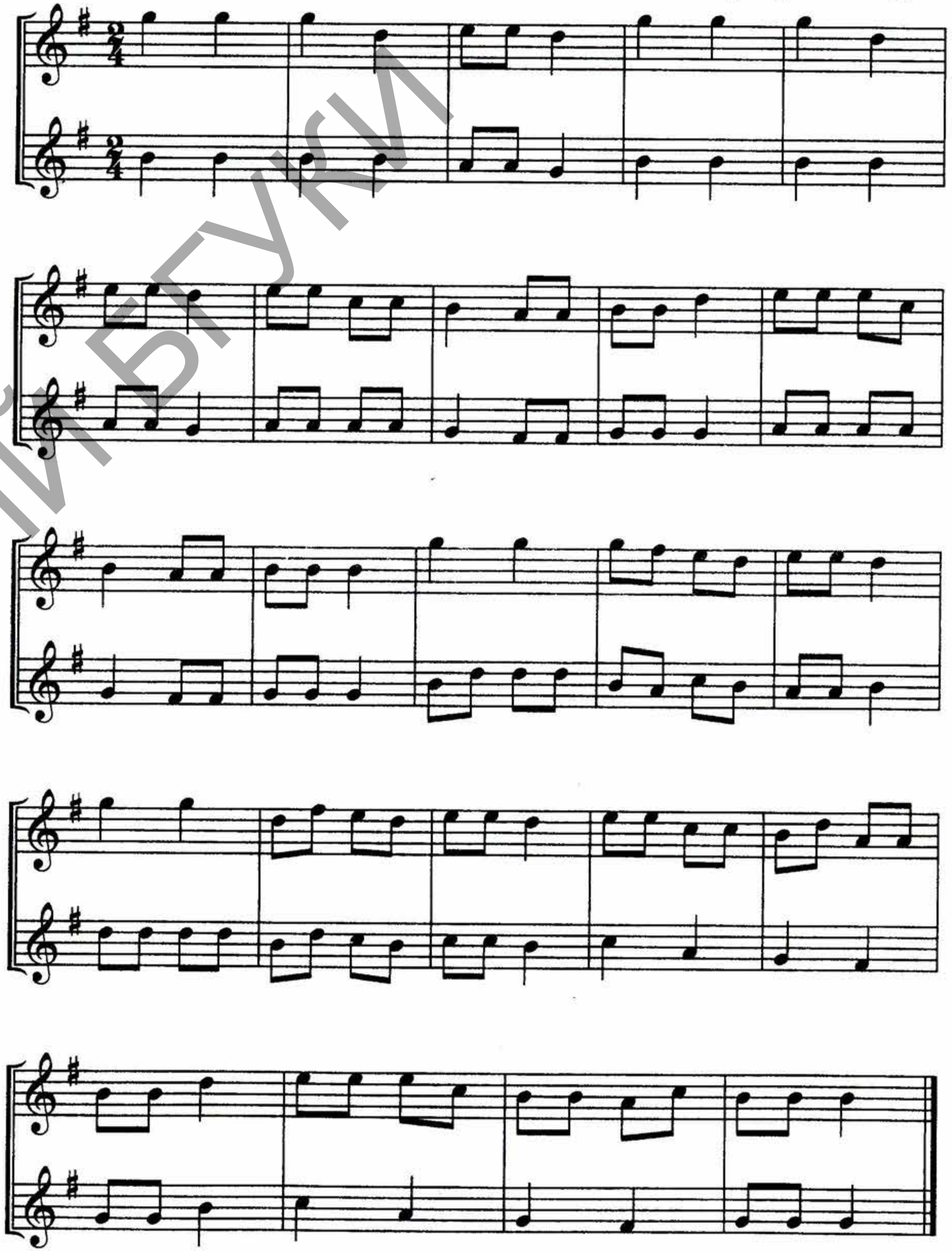
РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

А ў цёмным лесе сава кугіча

Мерна

Апрацоўка А. Петрука
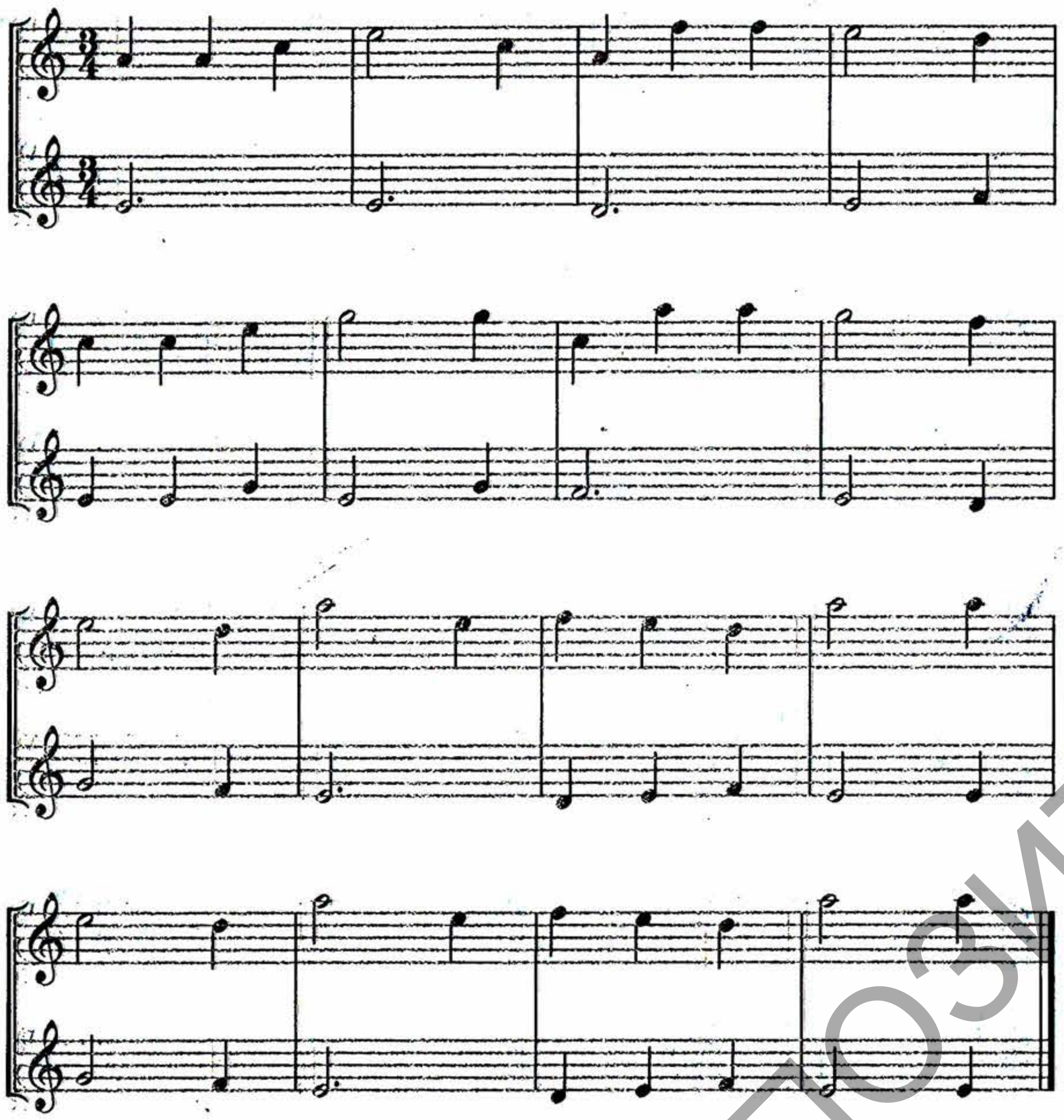
Ой, плылі гусёлкі

Жвава

Апрацоўка А. Петрука
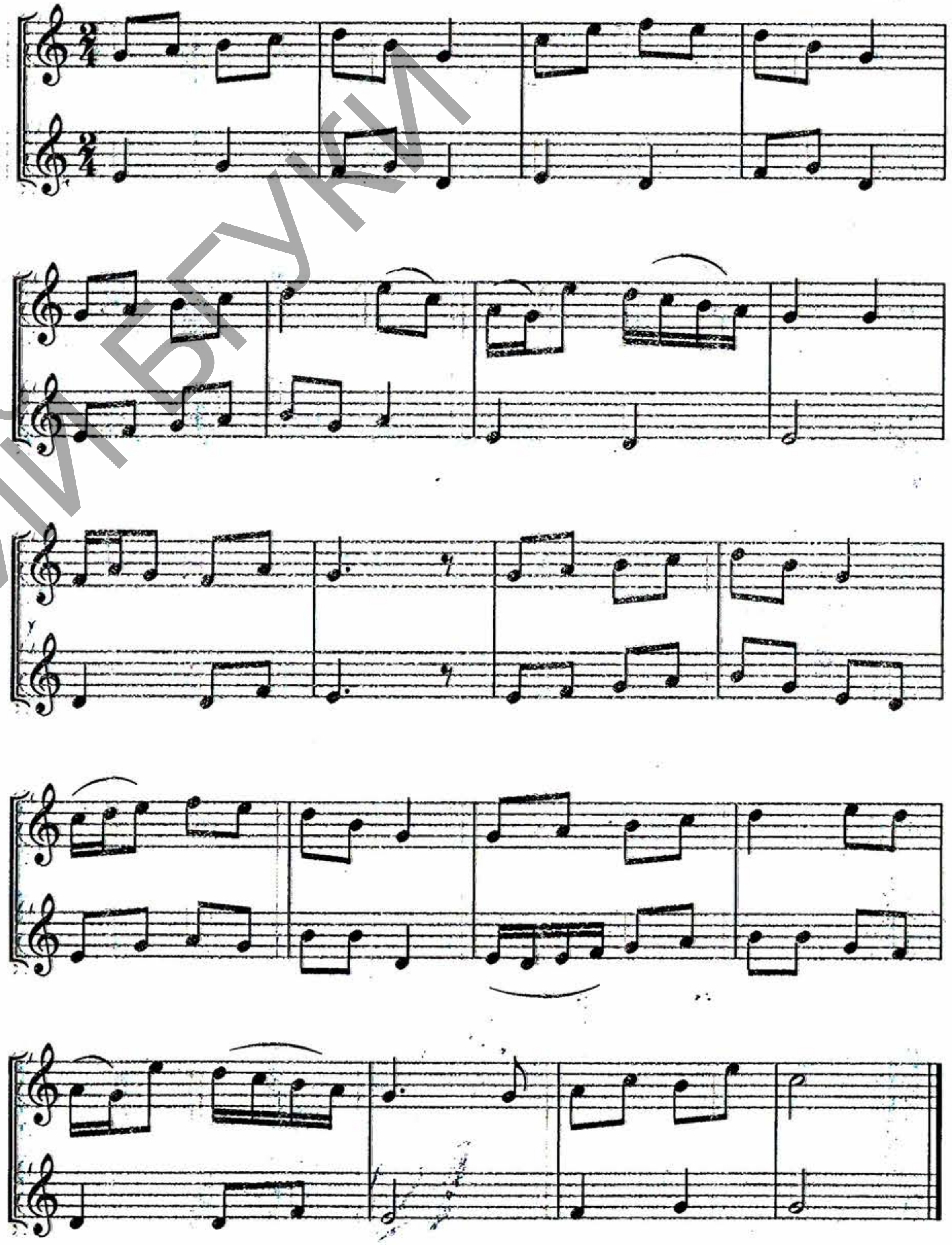
РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

БІБЛІЯТЭКА
Беларускага дзяржаўнага універсітэта культуры і мастацтваў
ІНВ. № н.502366

У месяцы верасні

Хутка

Апрацоўка А. Петрука
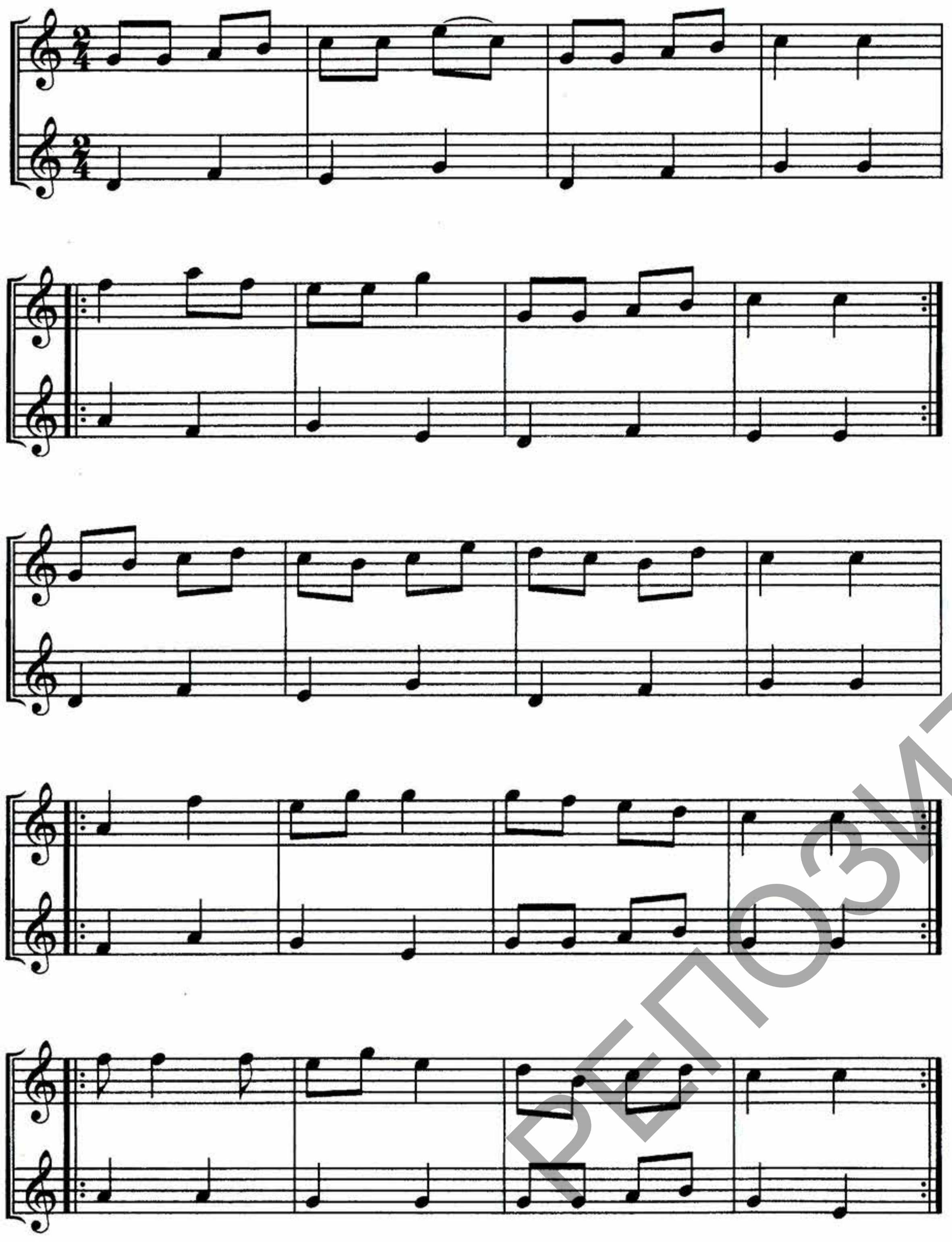
Кола

Рашуча

А. Петрук
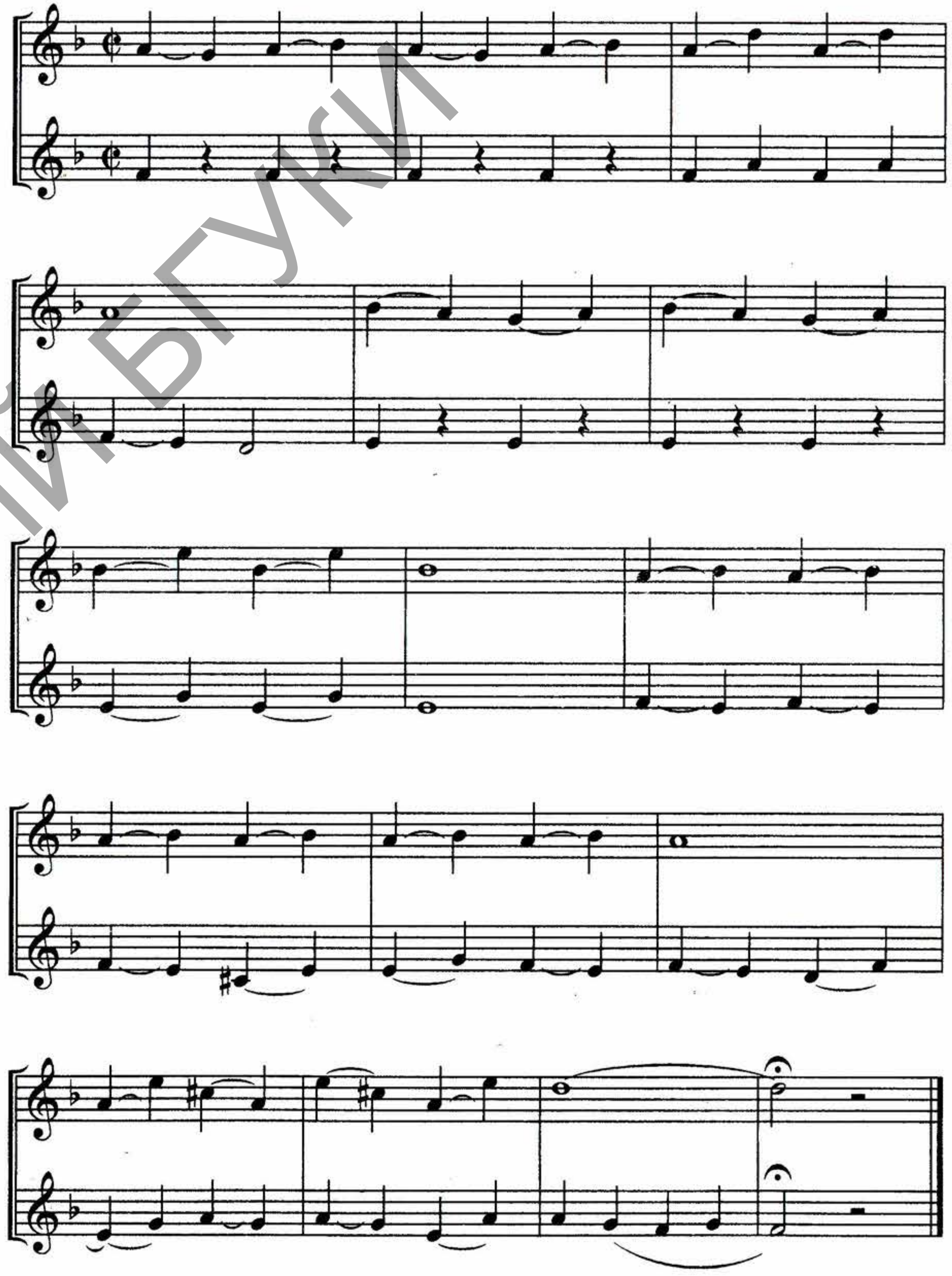
РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

Зязюлечкі

Мерна

А. Петрук
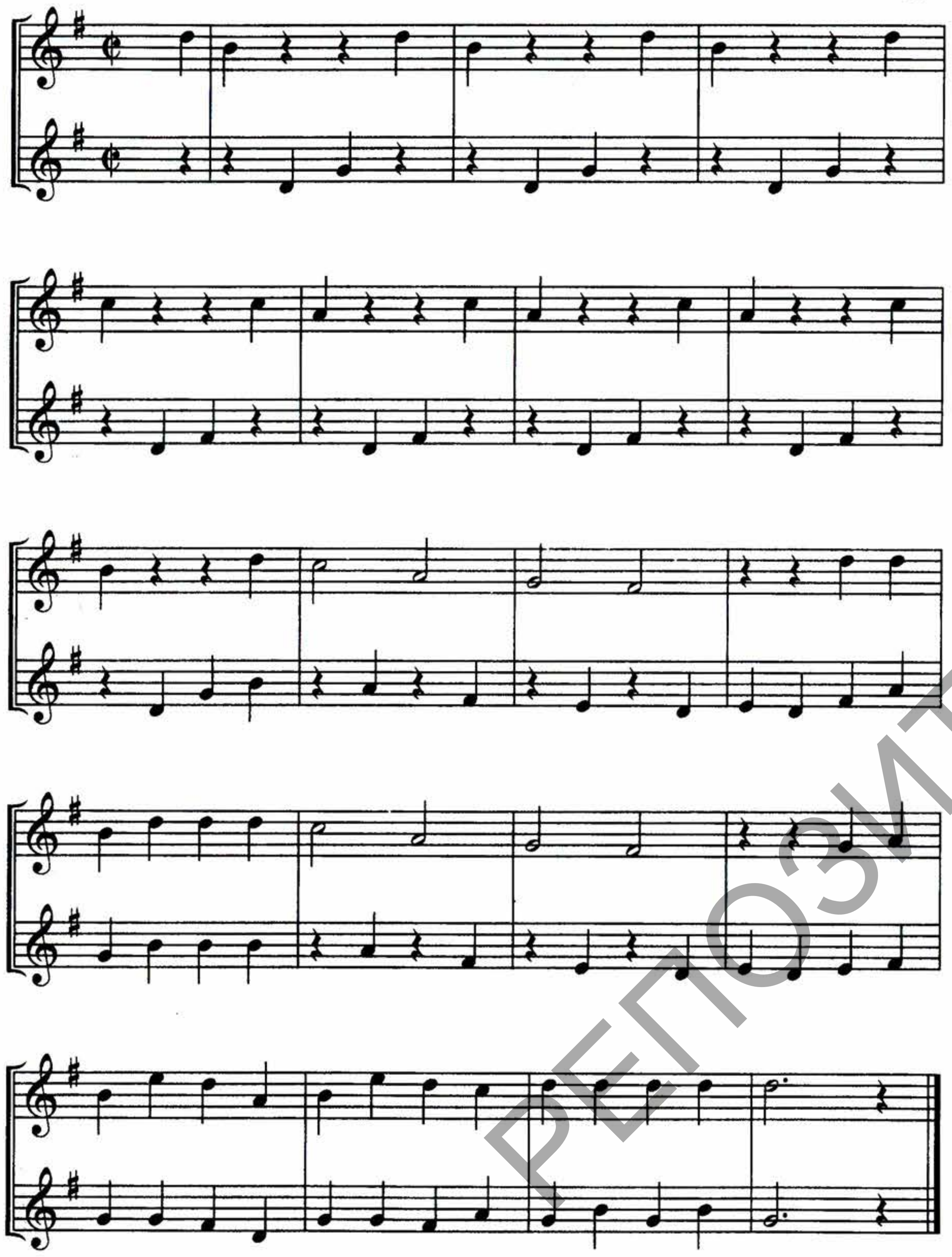
Танчы з намі

Хутка

А. Петрук
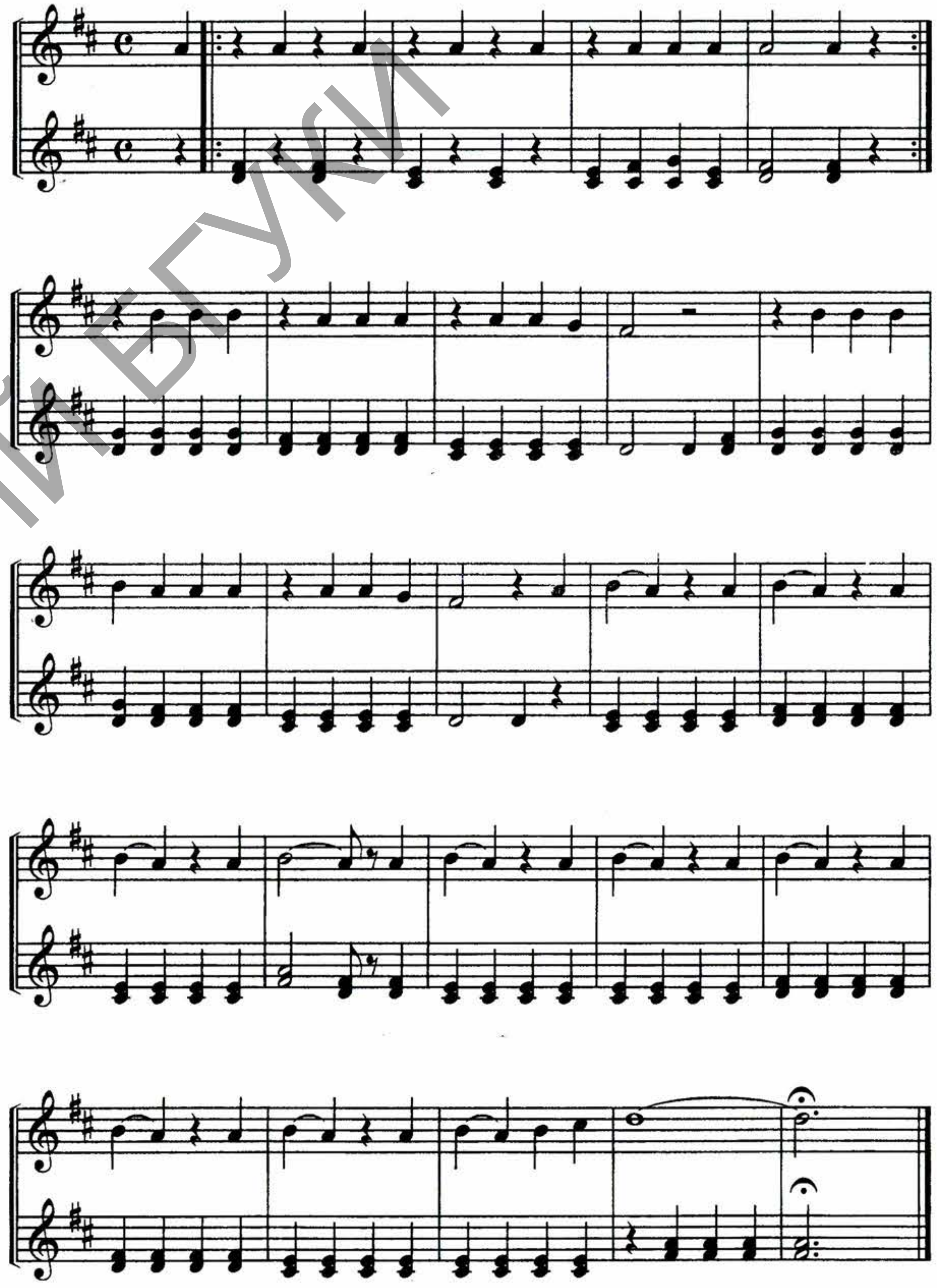
РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

Пава

Хутка

Апрацоўка А. Петрука
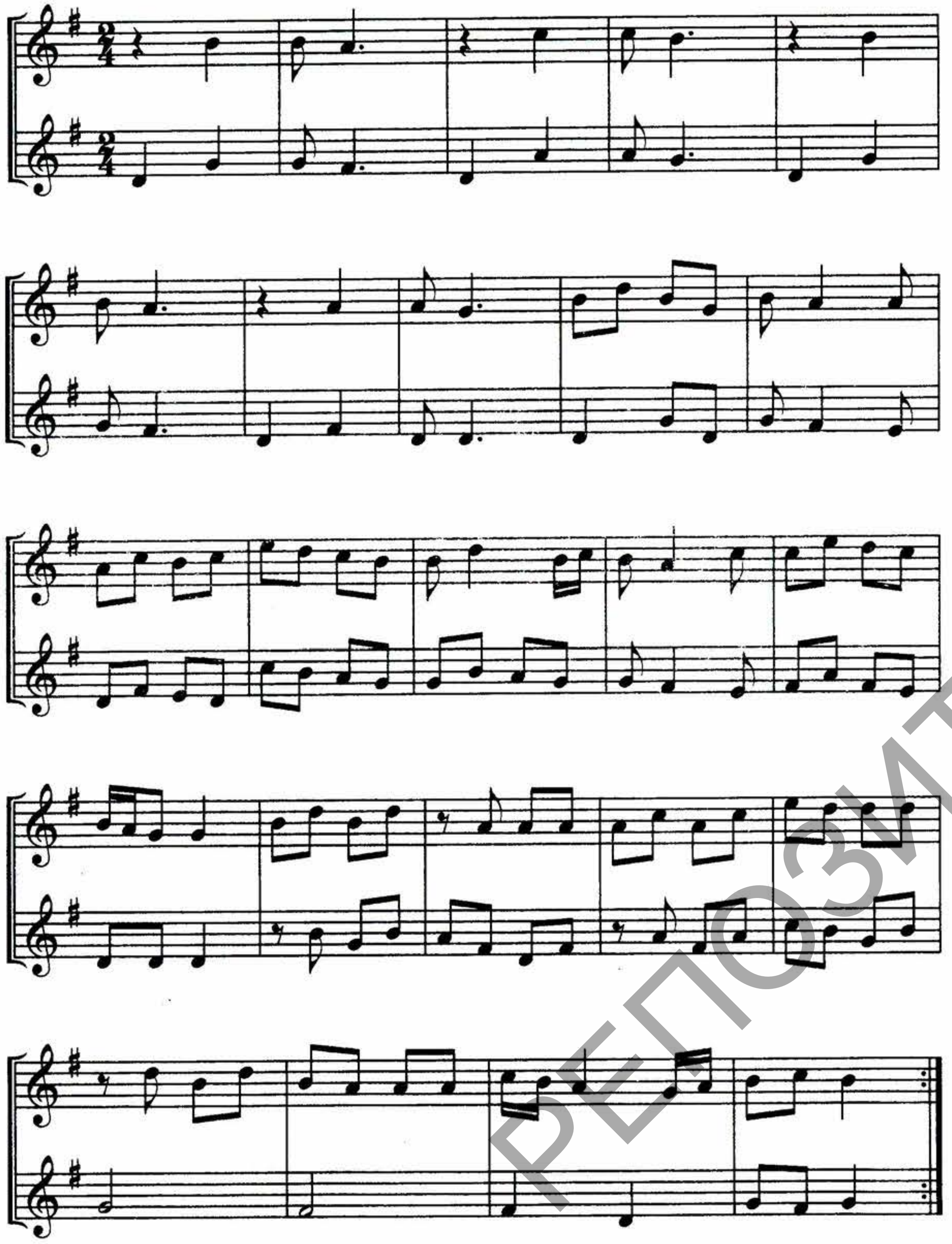
Ураджайная

Хутка

А. Петрук
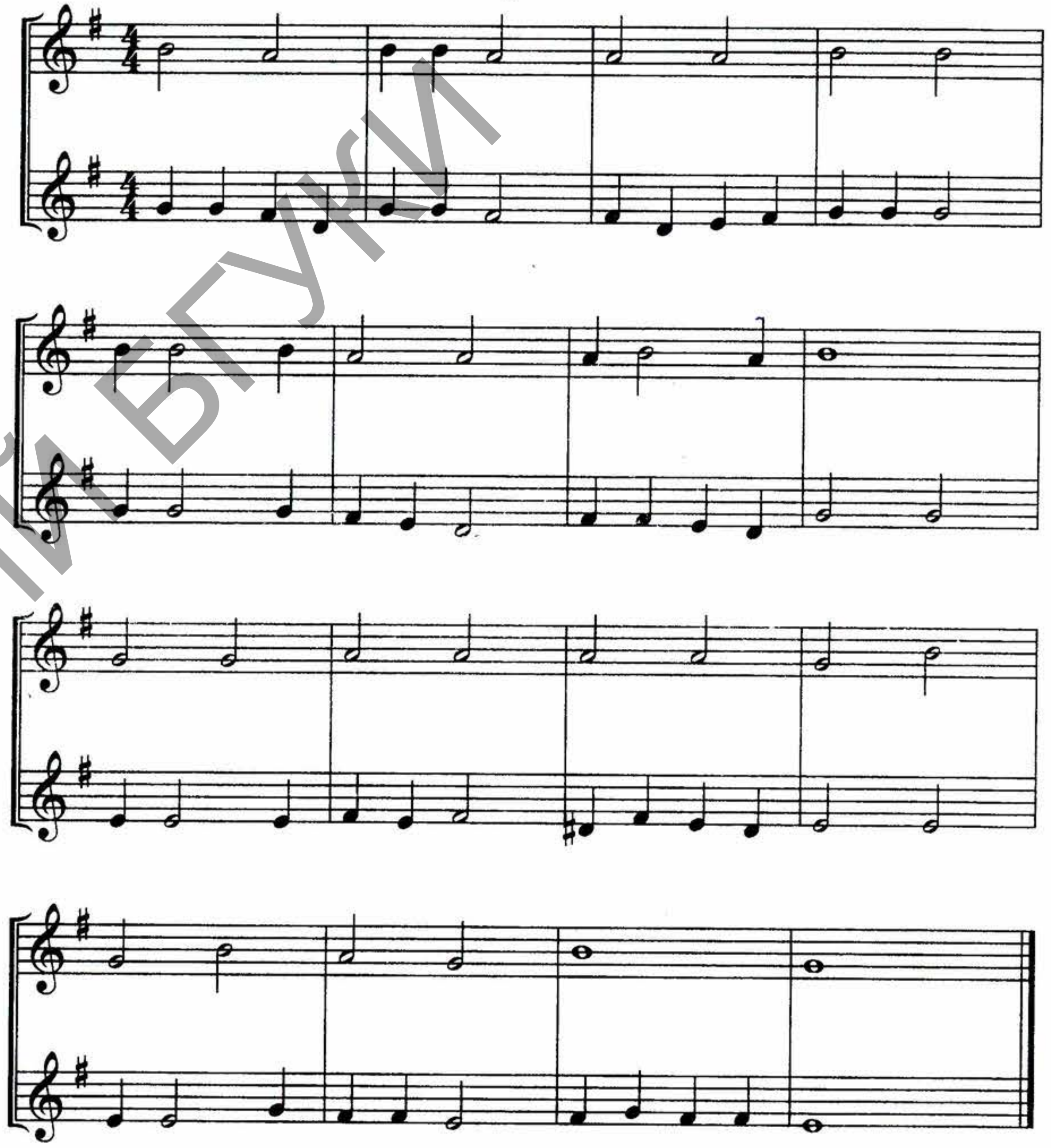
РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

Мікіта

Хутка

Апрацоўка А. Петрука
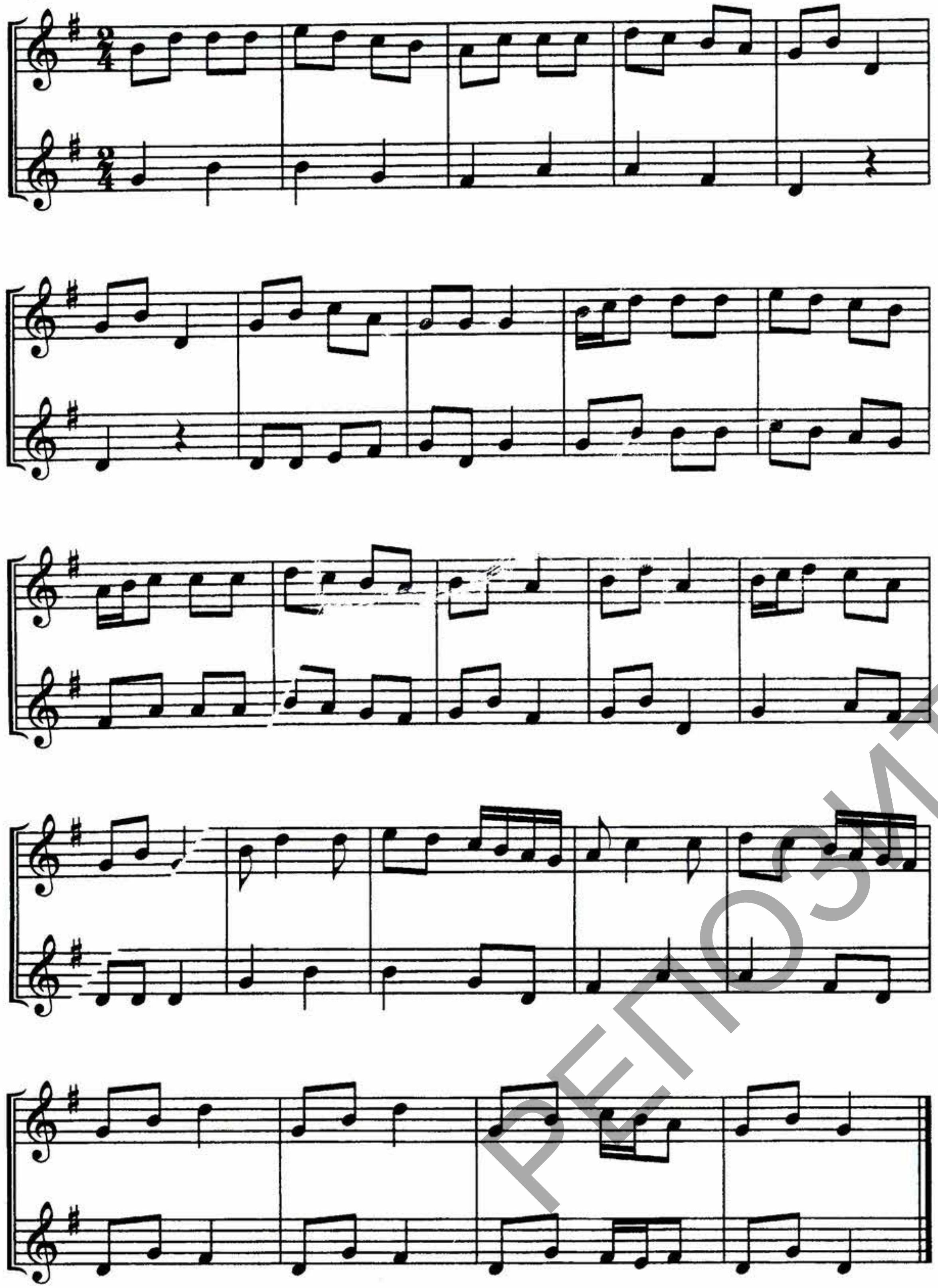
Янка

Хутка

Апрацоўка А. Петрука
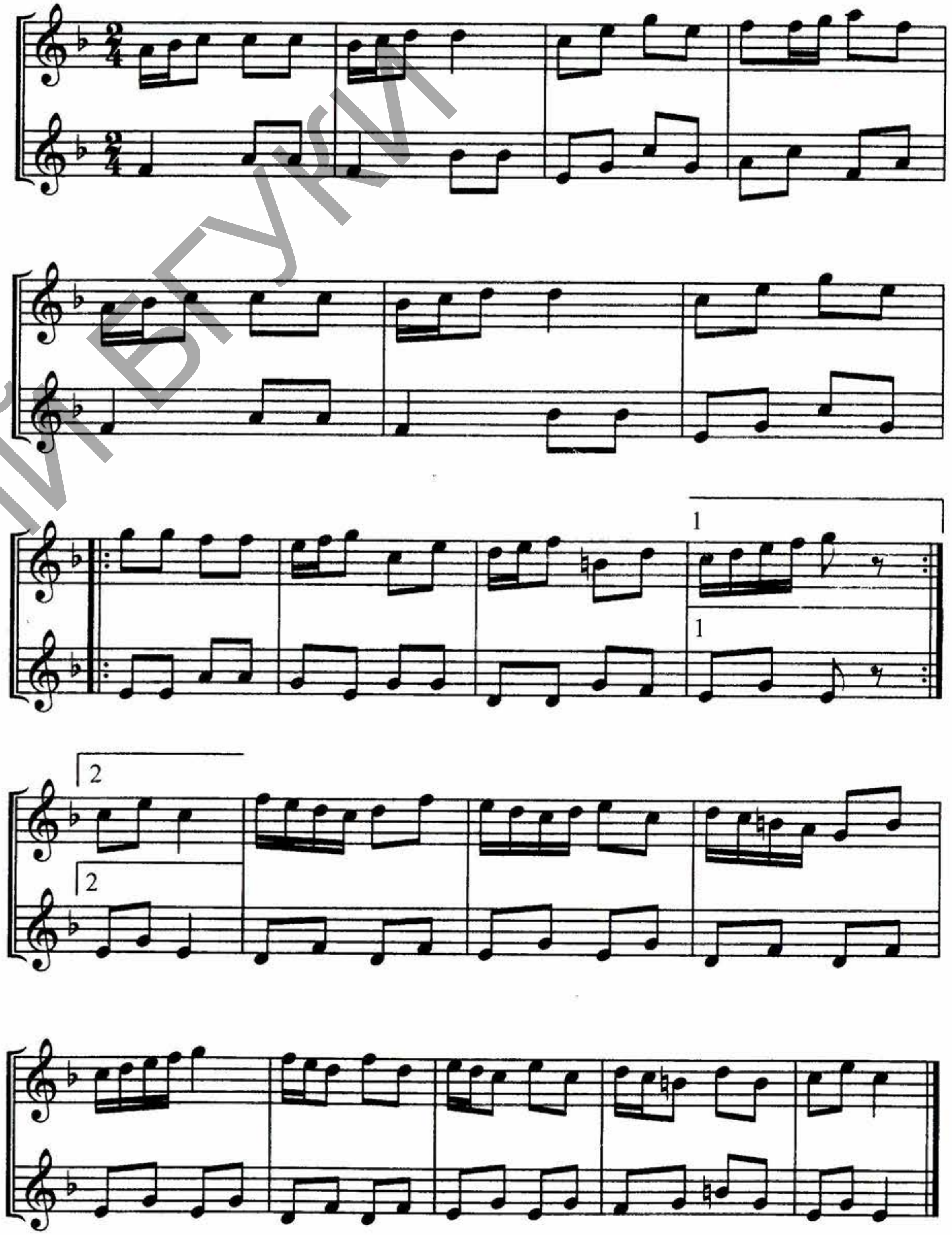
РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

Крыжачок

Хутка

Апрацоўка А. Петрука
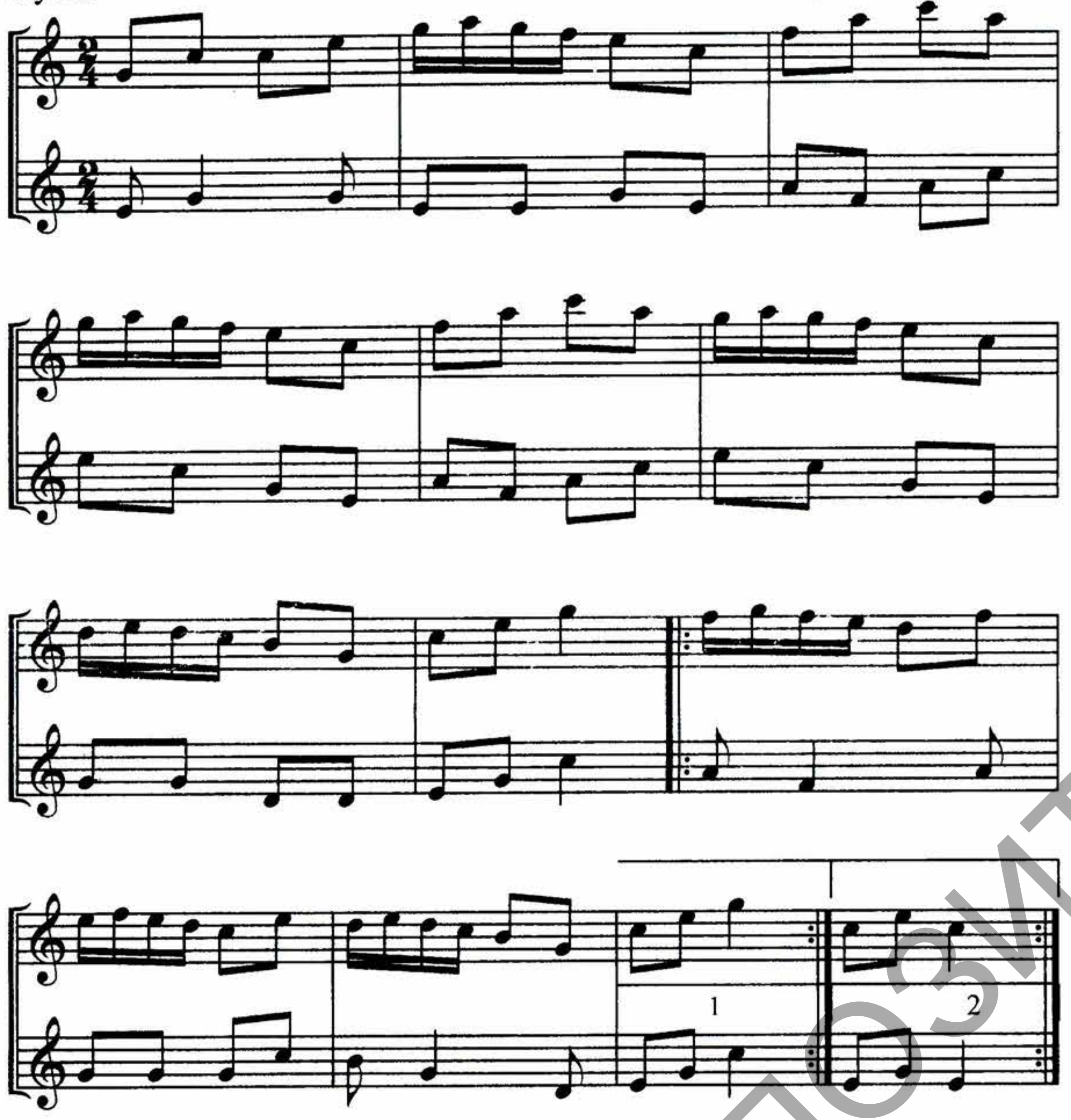
Цярпенне

Мерна

А. Петрук
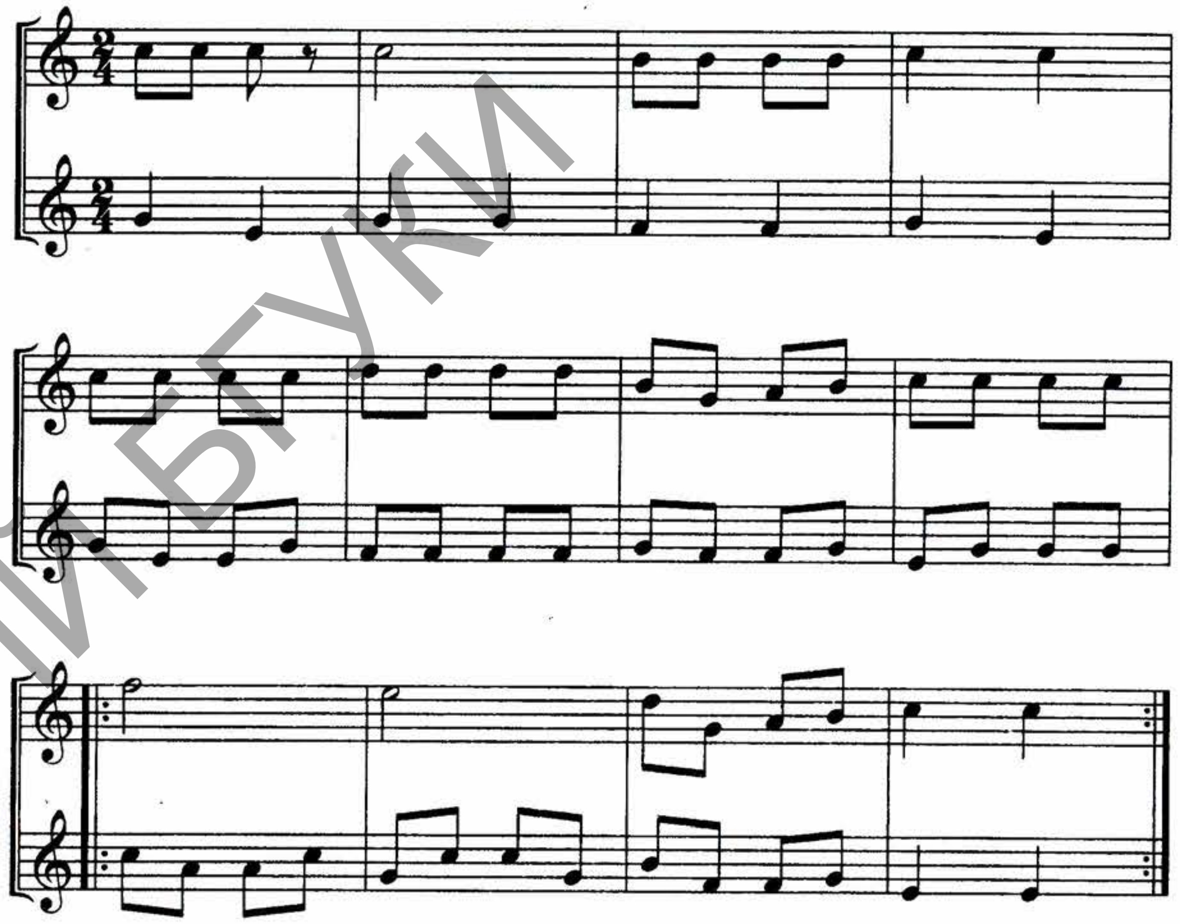
РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

Чаму ж мне ня пець

Памерна хутка

Апрацоўка А. Петрука
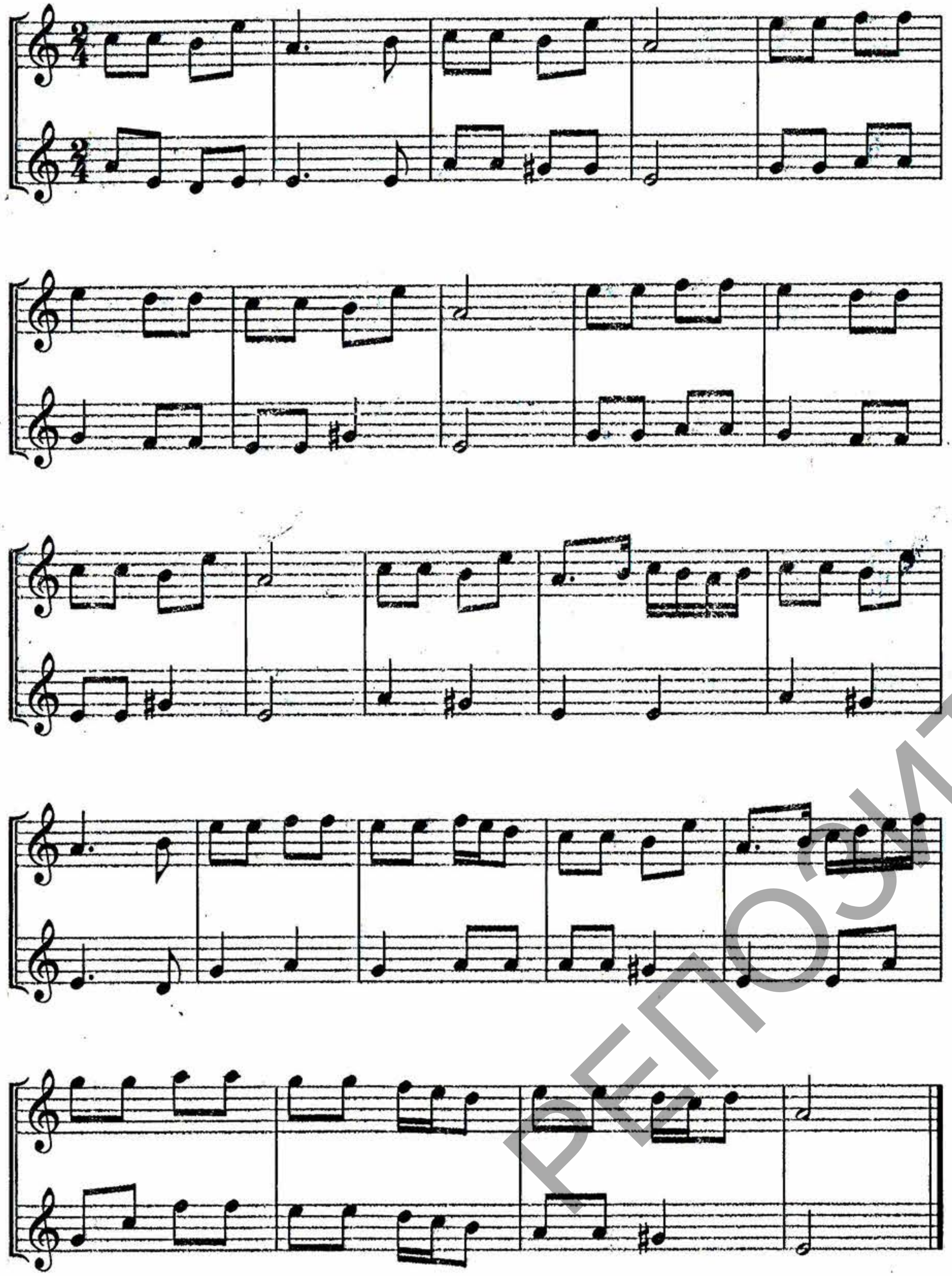
Дубочак зялёненькі

Мерна

Апрацоўка А. Петрука
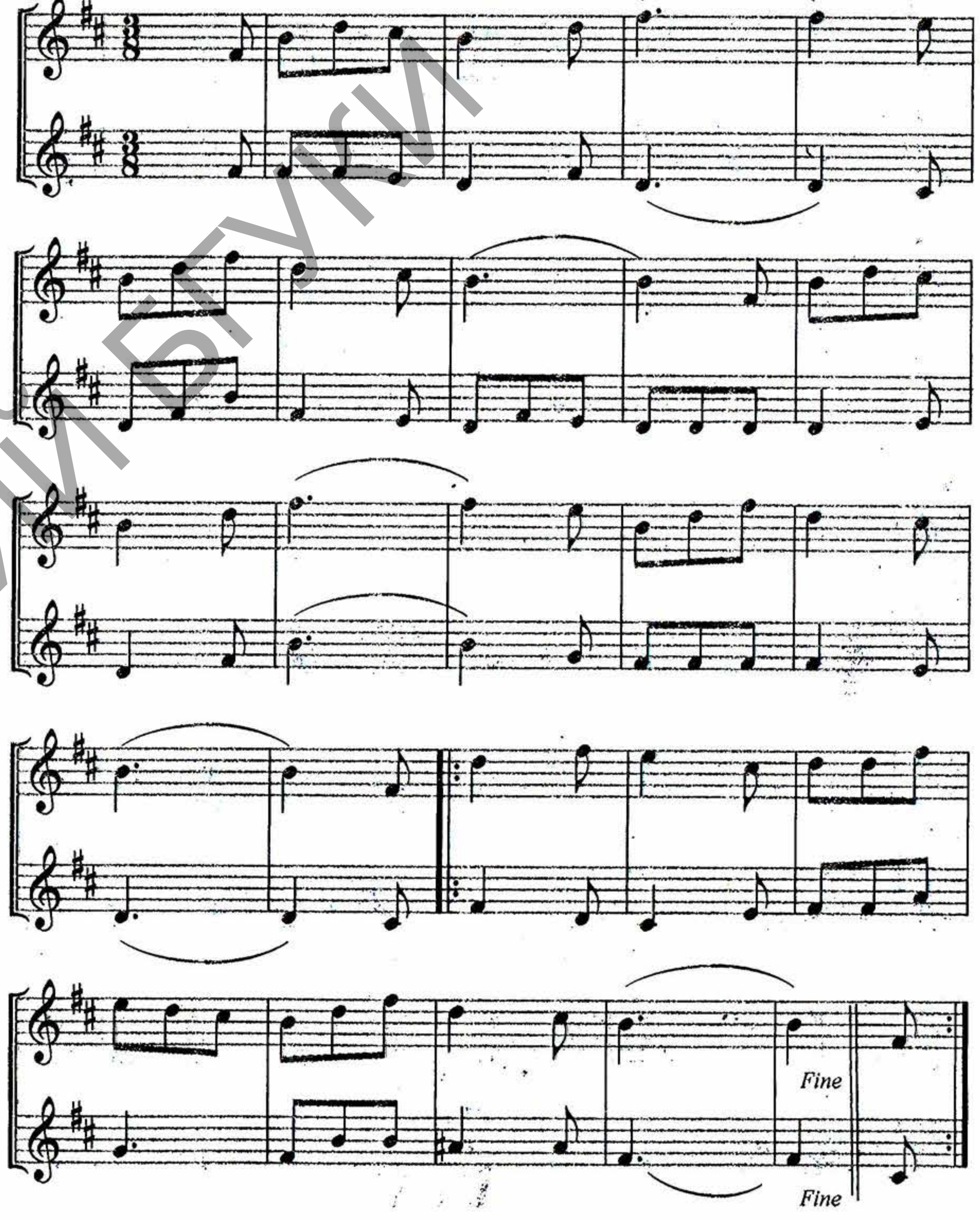
РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

Касіў Ясь канюшыну

Хутка

Апрацоўка А. Петрука
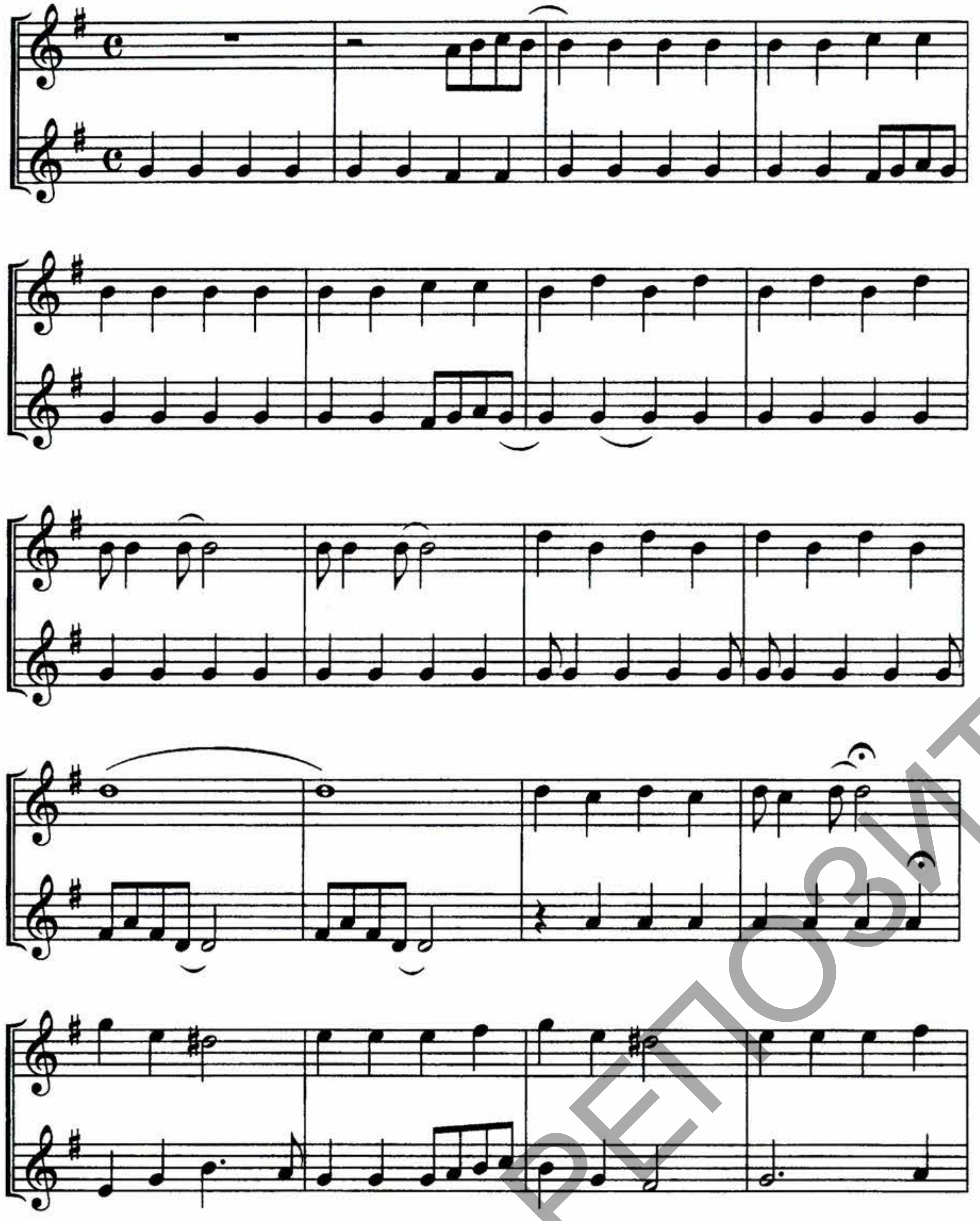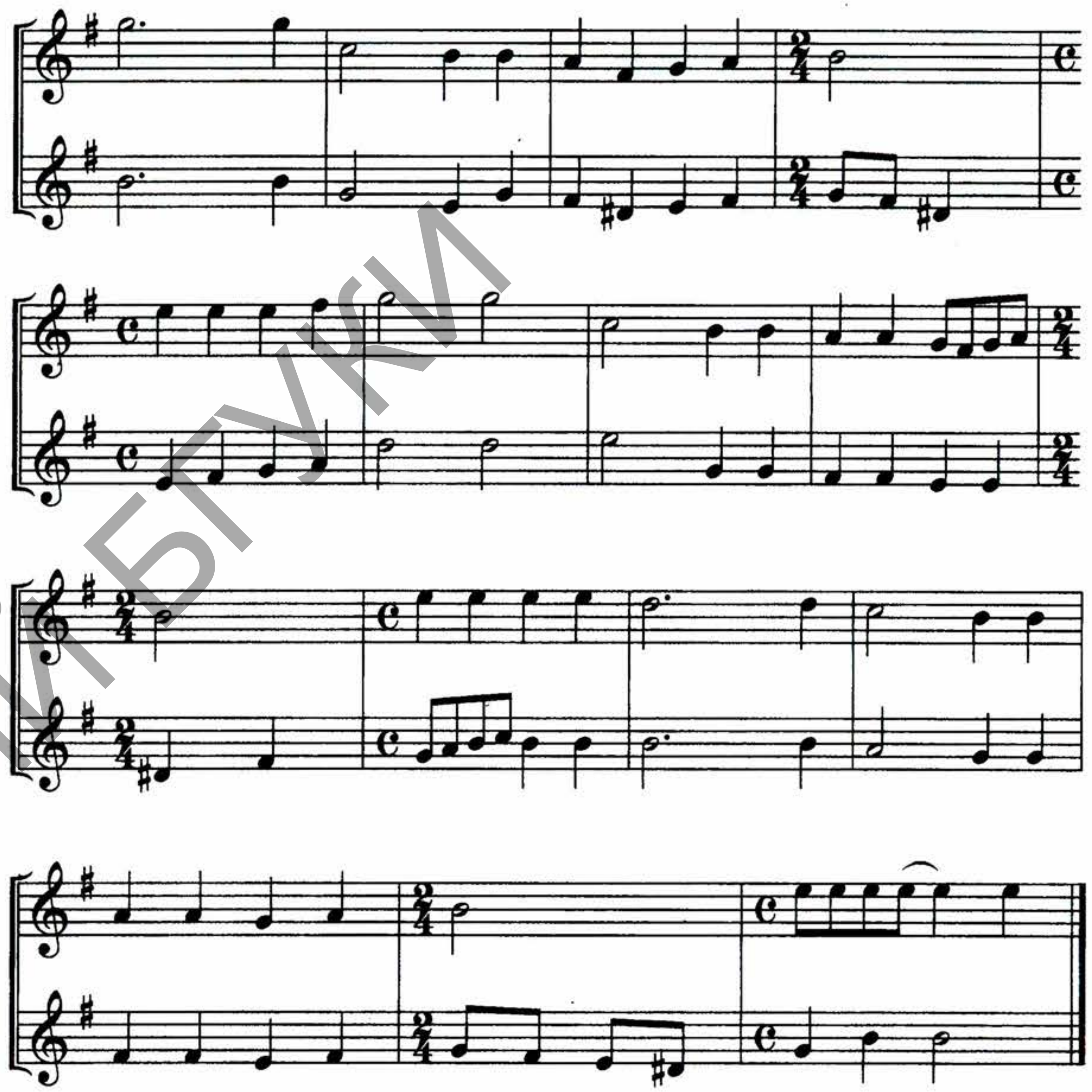
РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

Люстэрка

Хутка

А. Петрук
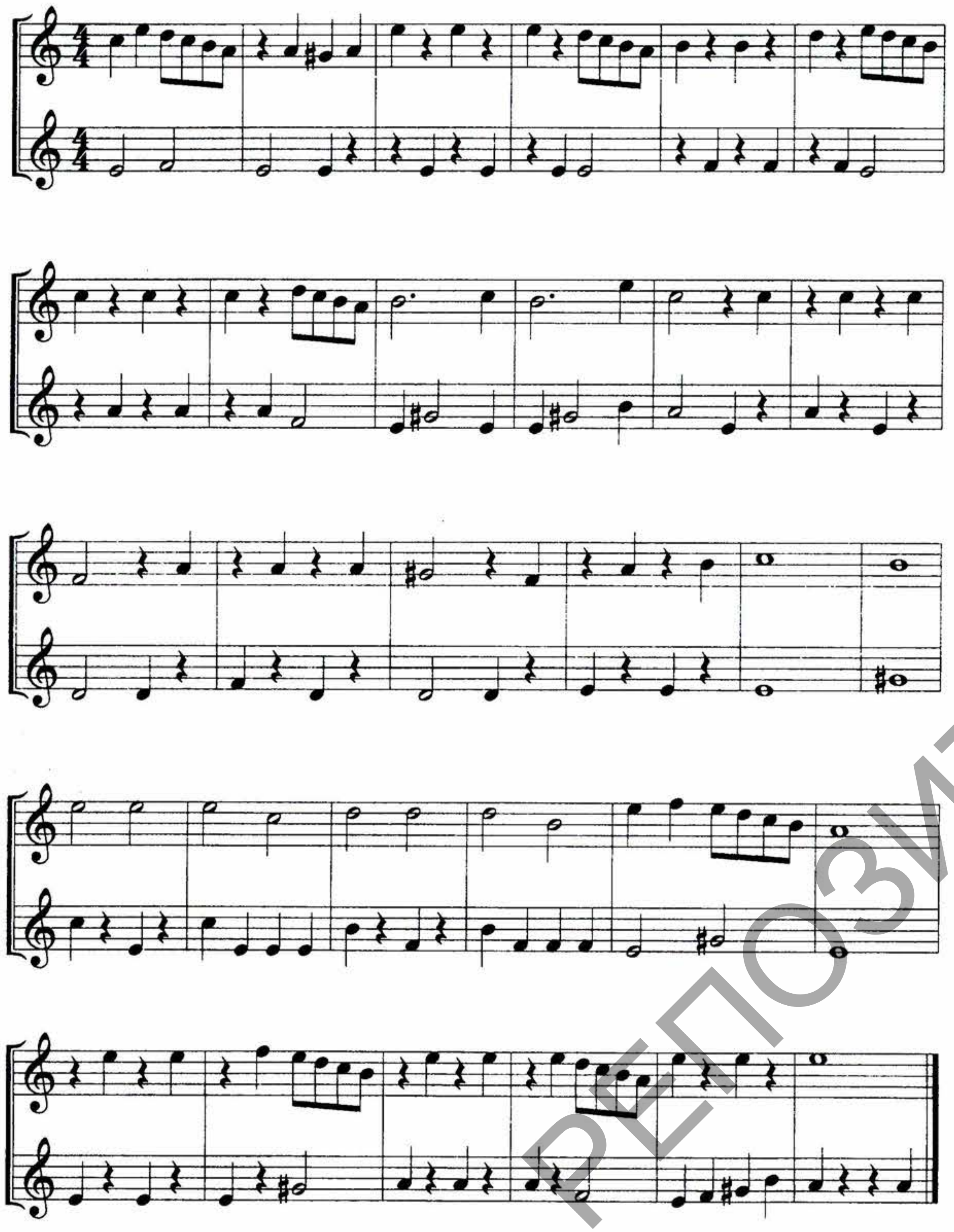
Скерца

Хутка

А. Петрук
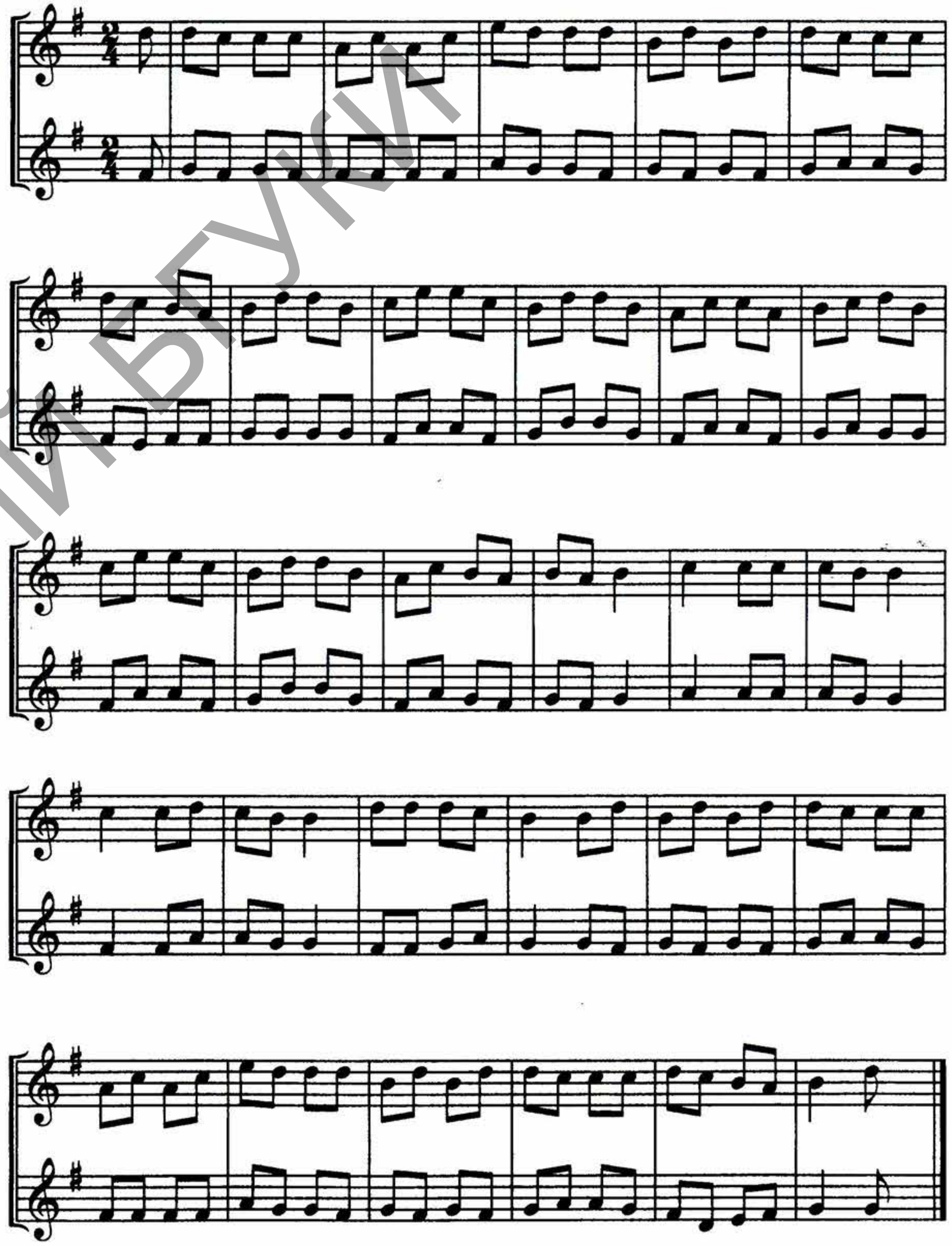
РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

На вуліцы мокра

Хутка

Апрацоўка А. Петрука
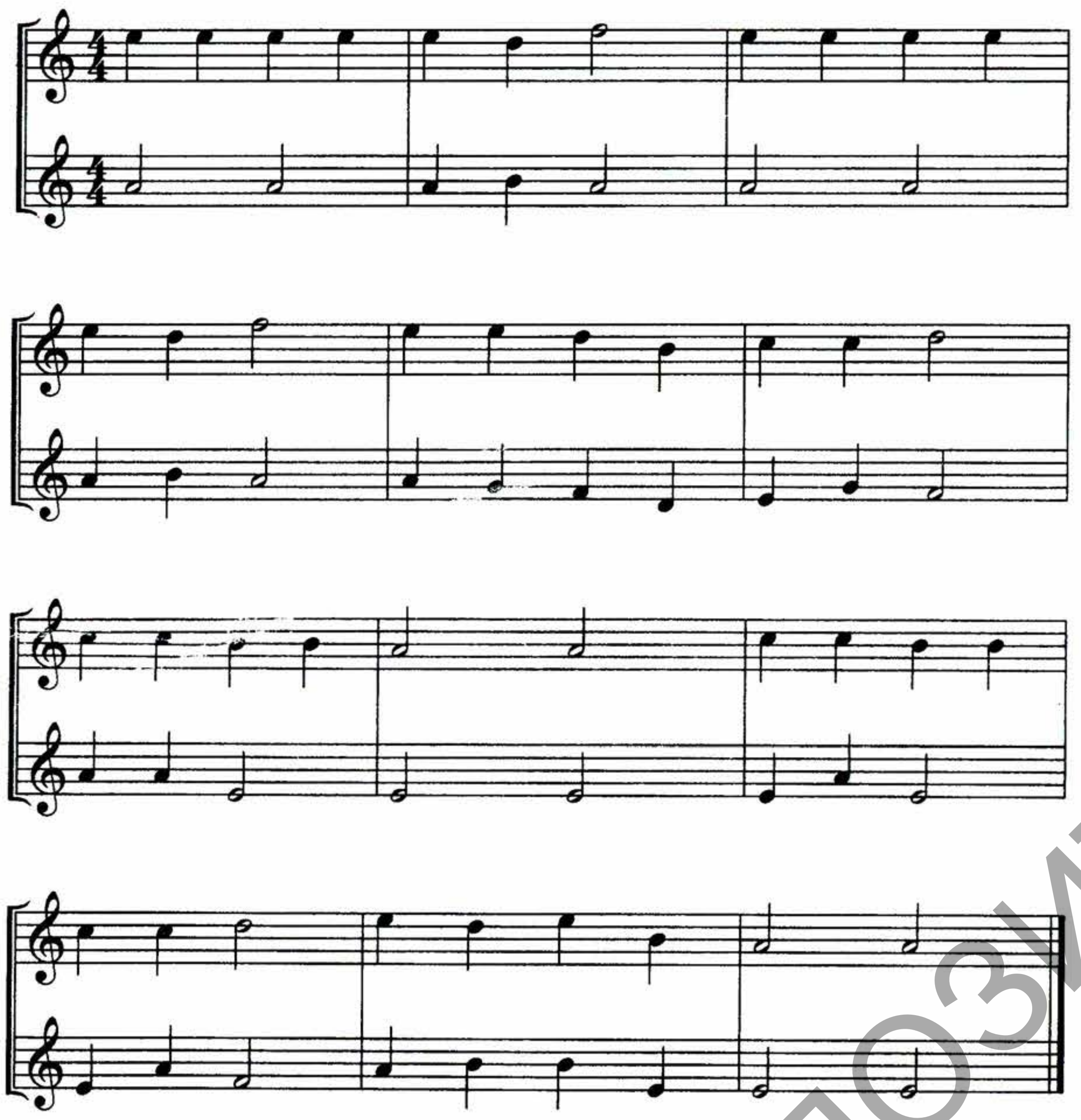
Дыялог

Мерна

А. Петрук
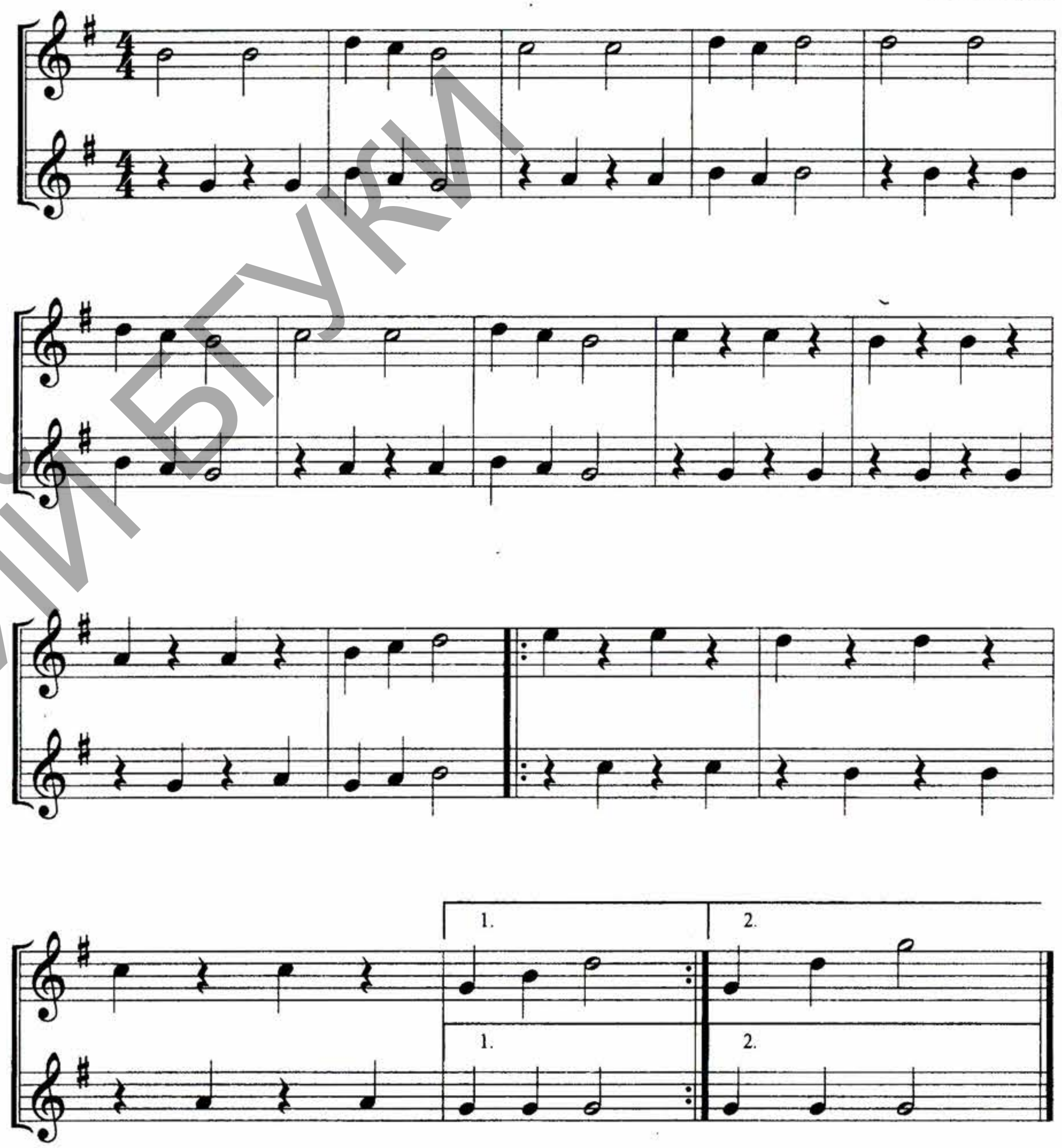
РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

РЕПОЗИТОРИЙ ВГУКИ

Птушкі

Мерна

А. Петрук
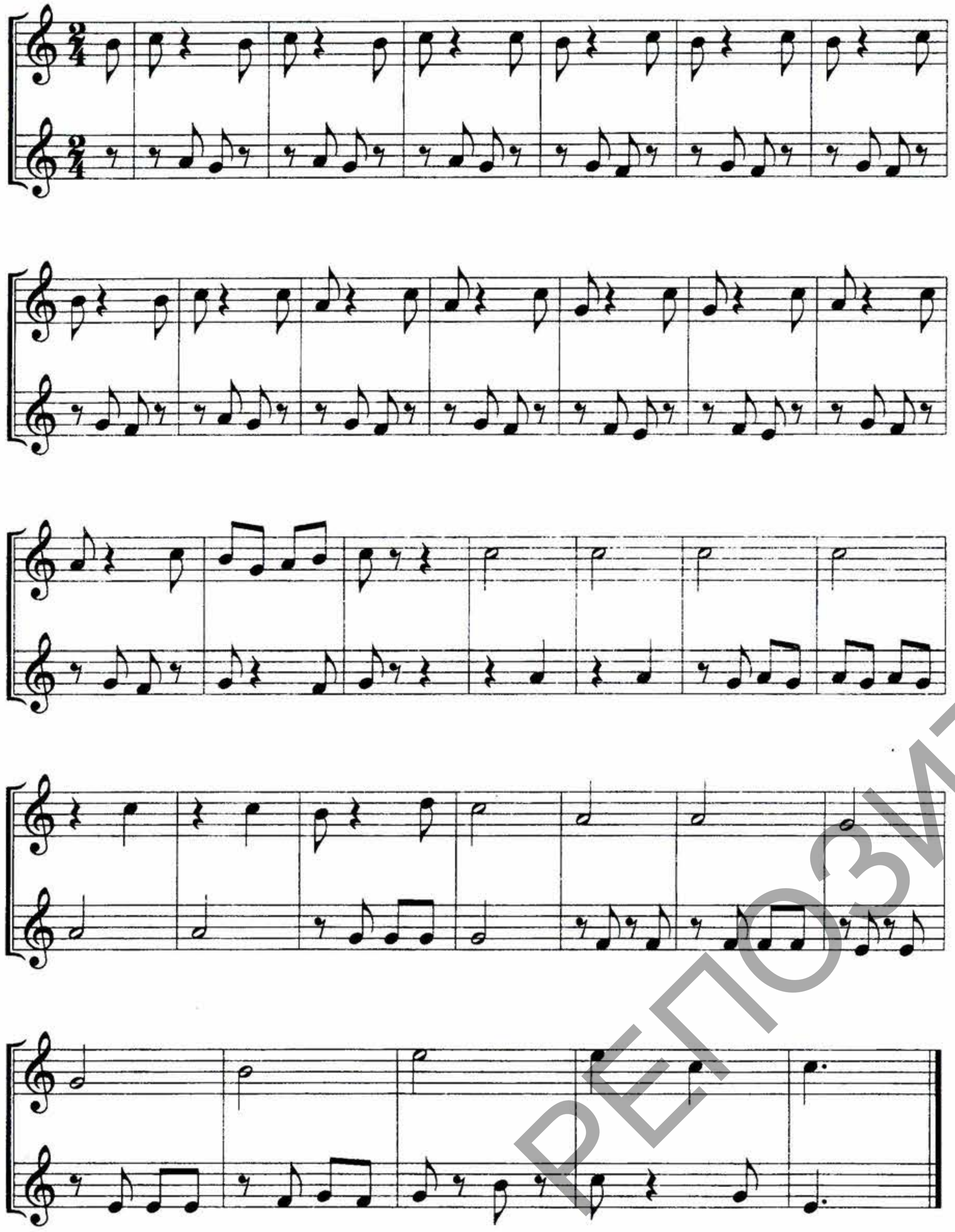
Полька

Хутка

А. Петрук
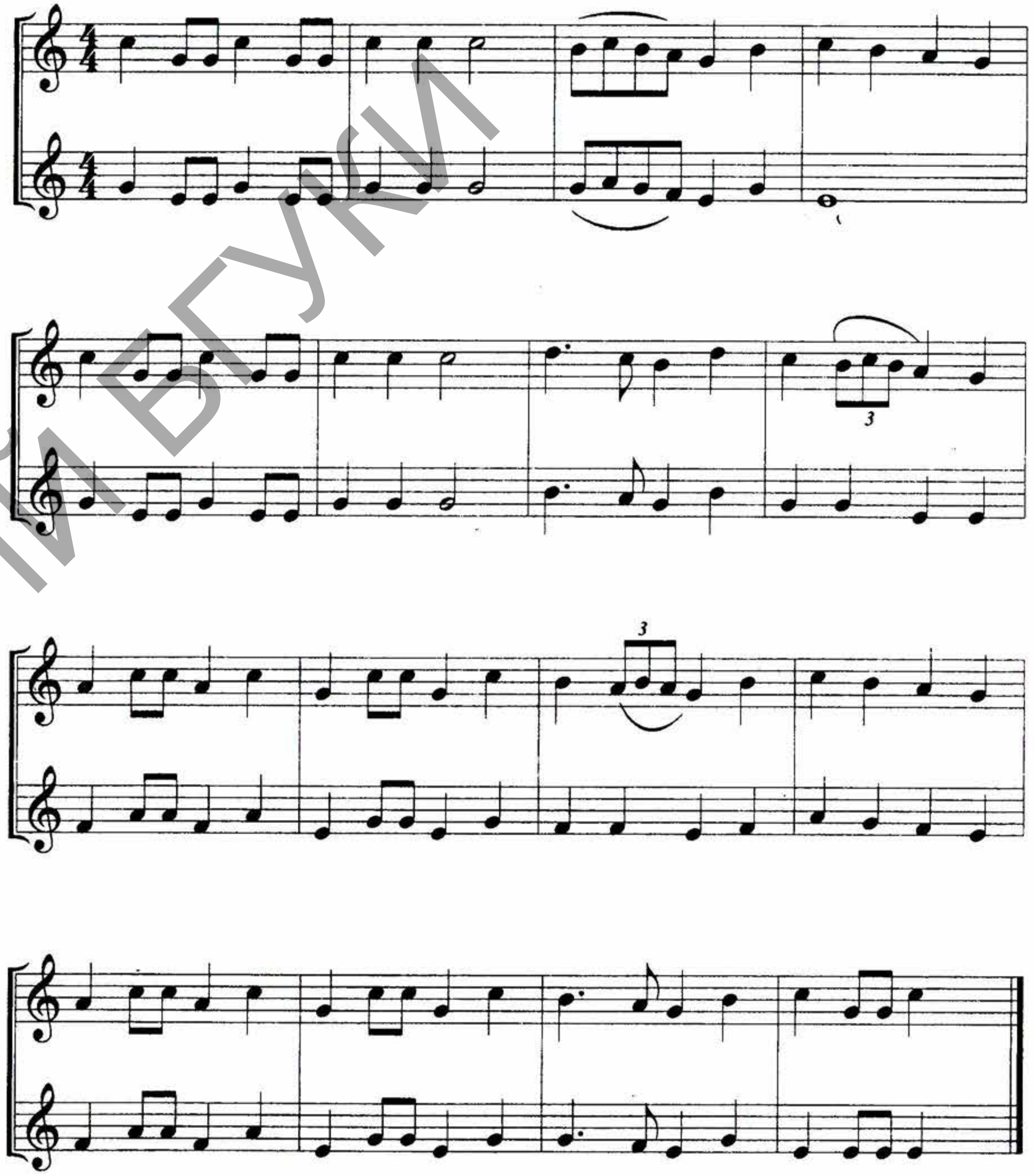
Ехаў Ясь на кані

Хутка

Апрацоўка А. Петрука
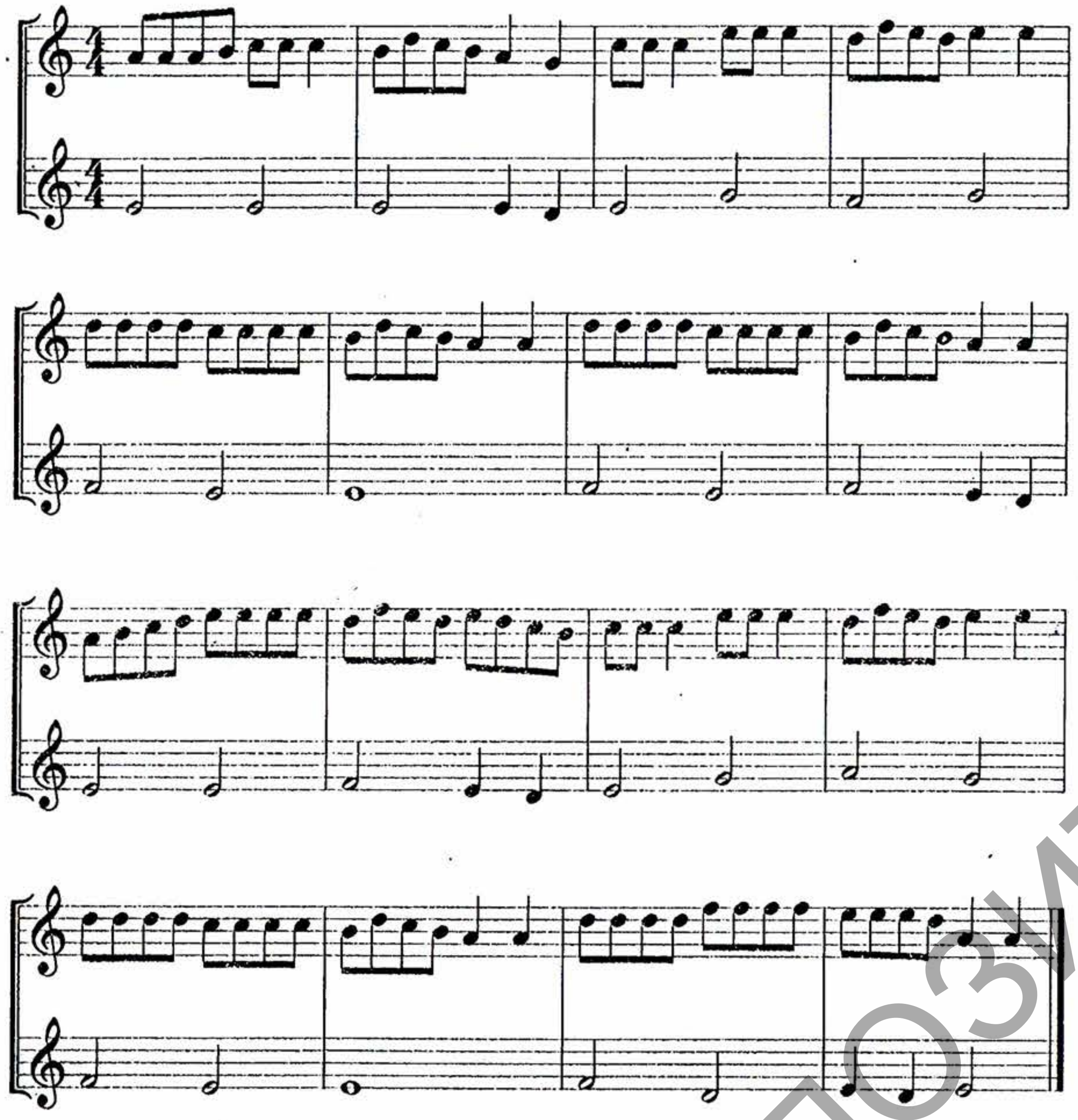
Чаканне

Мерна

А. Петрук
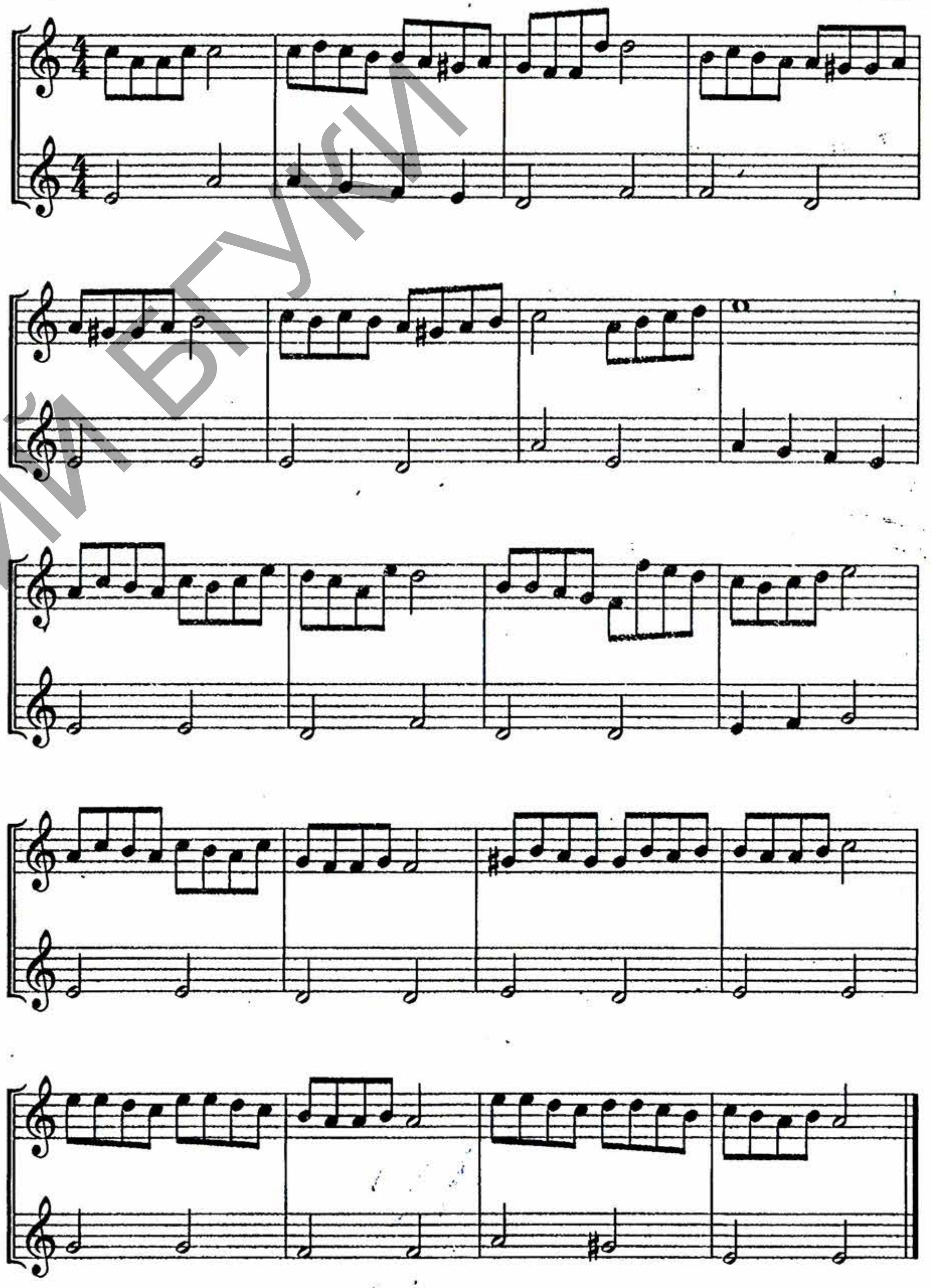
РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

Дударыкі

Хутка

А. Петрук
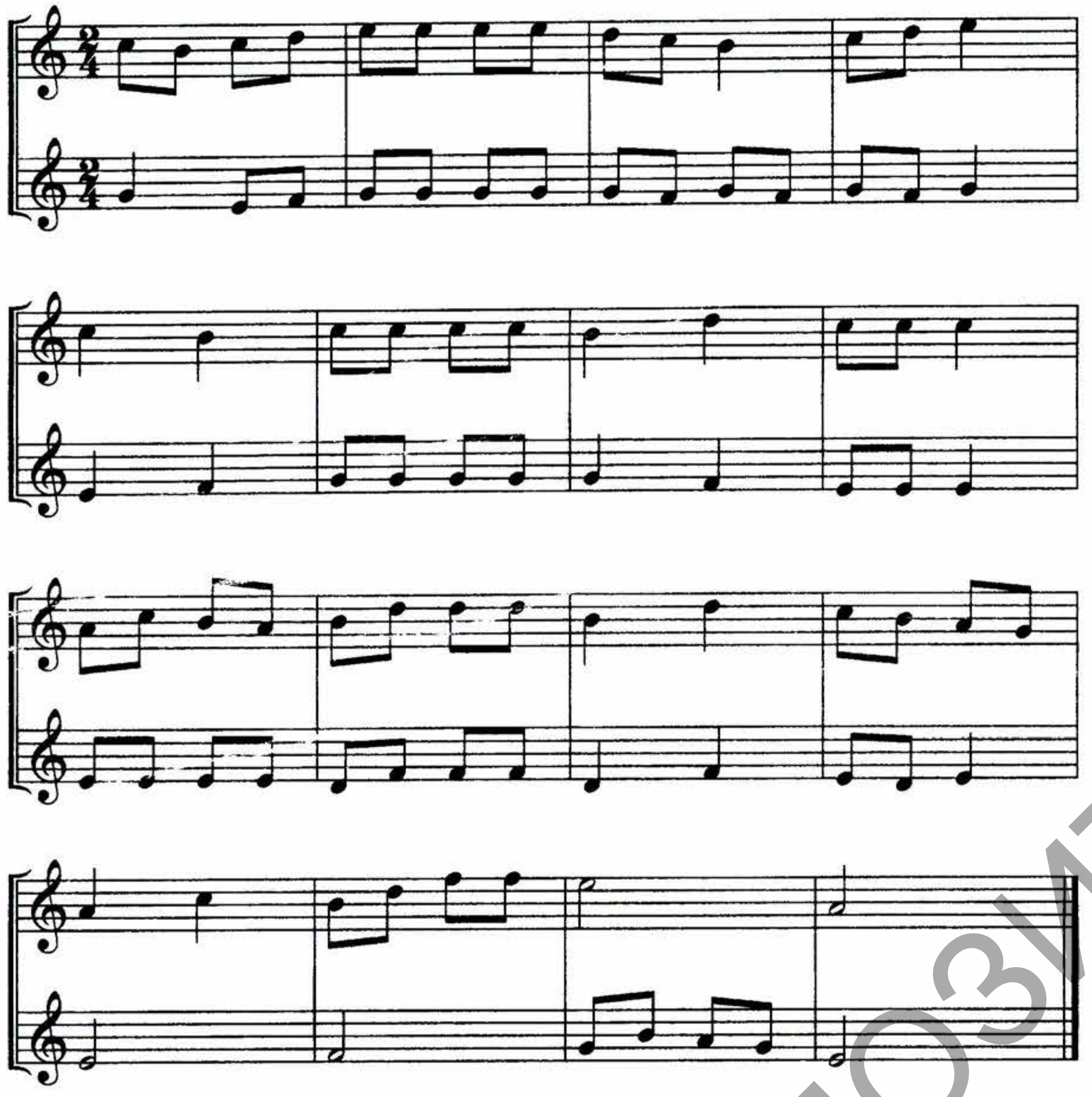
Менуэт № 2

Мерна

А. Петрук
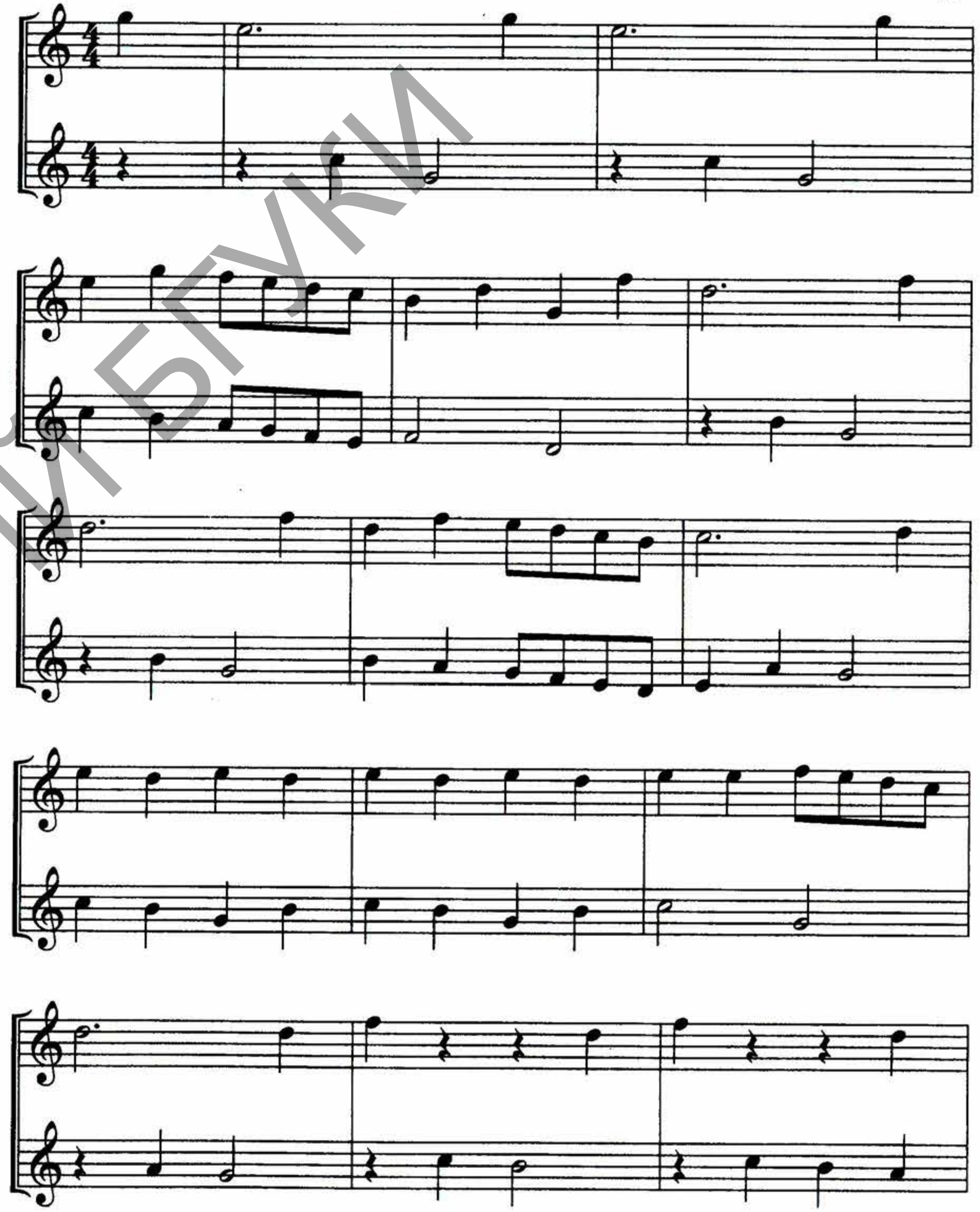
РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ
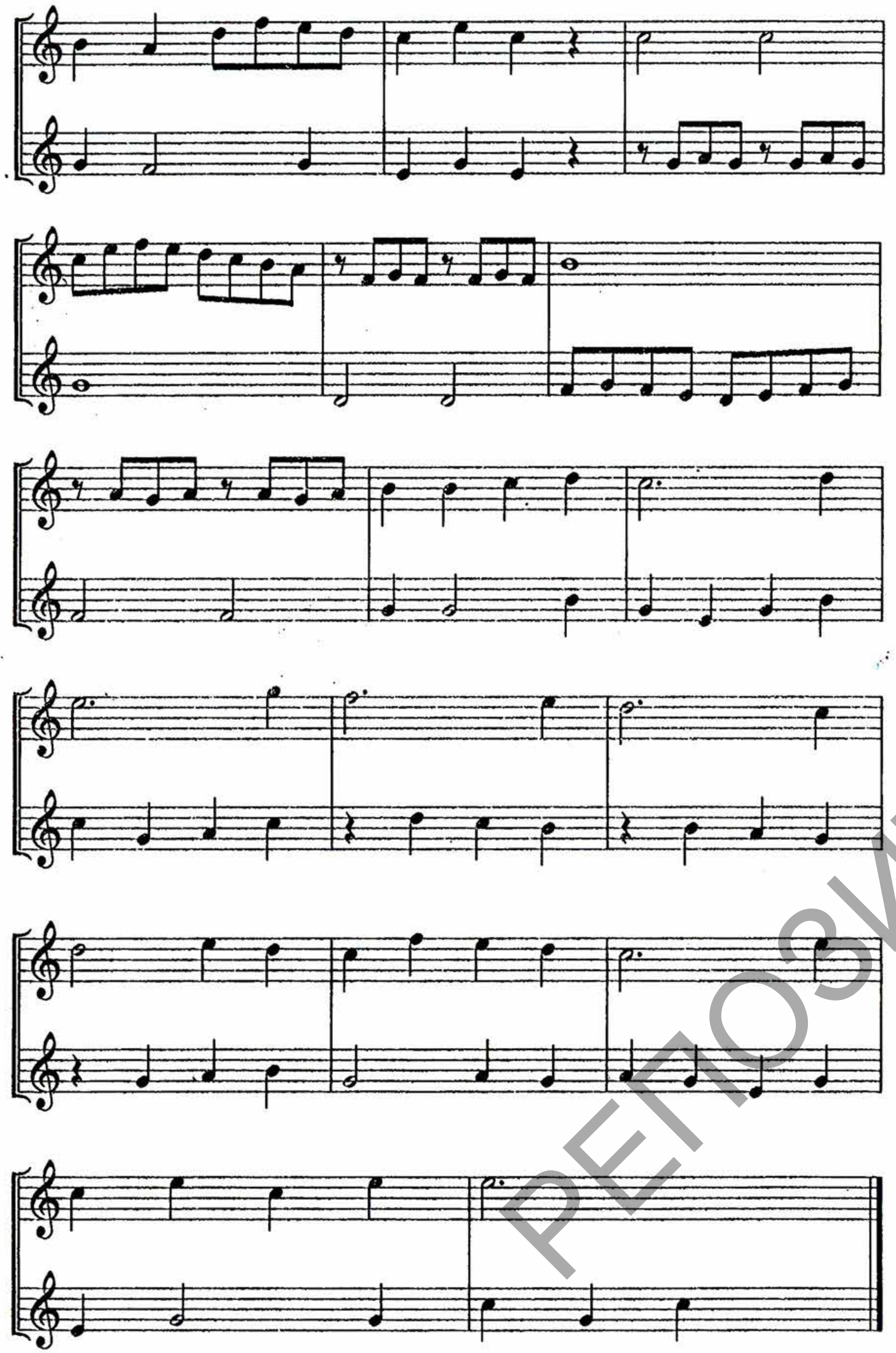
Кума мая, кумачка

Хутка

Апрацоўка А. Петрука
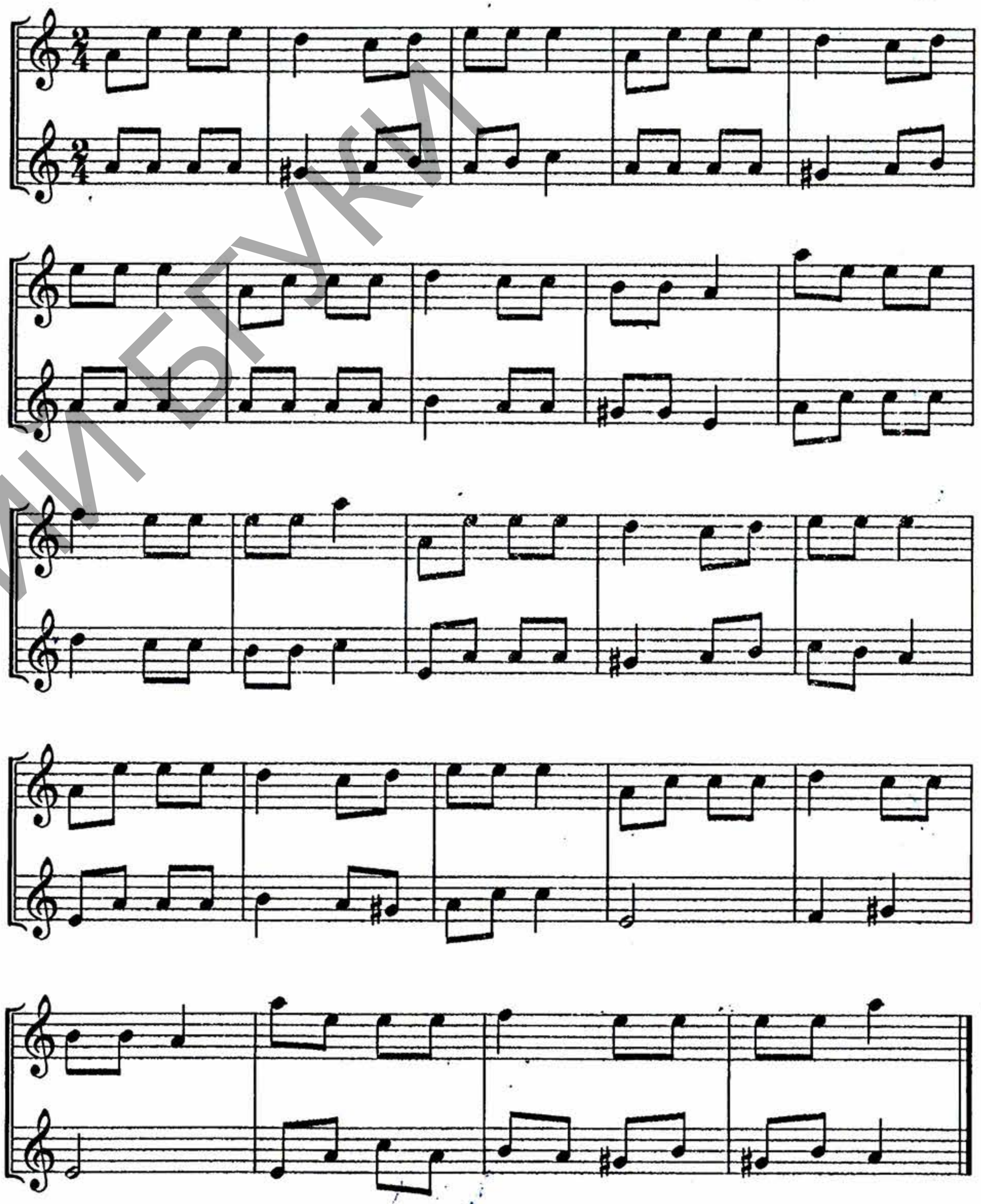
РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

Маленькае трыа

Мерна

А. Петрук
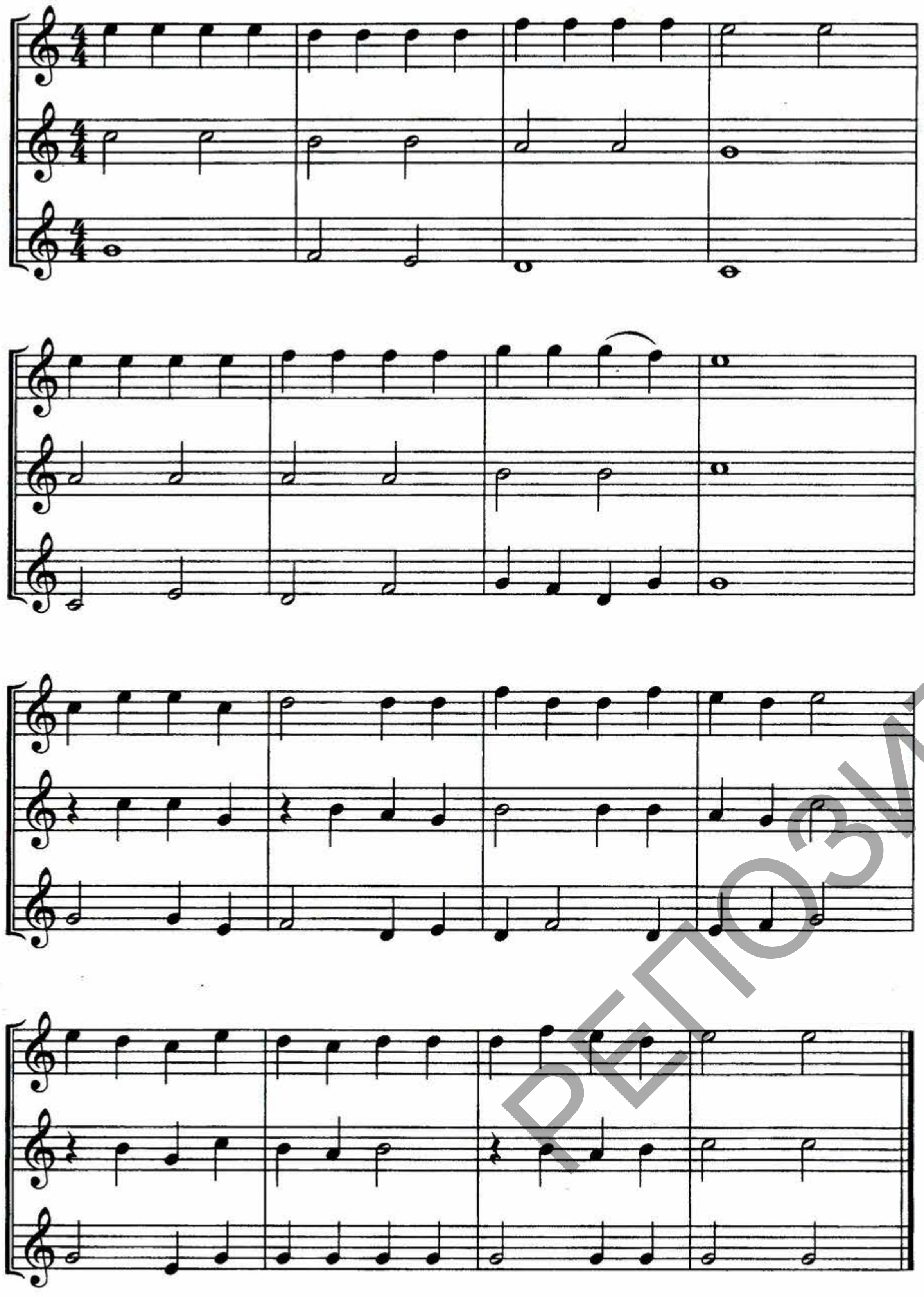
Надвор'е

Мерна

А. Петрук
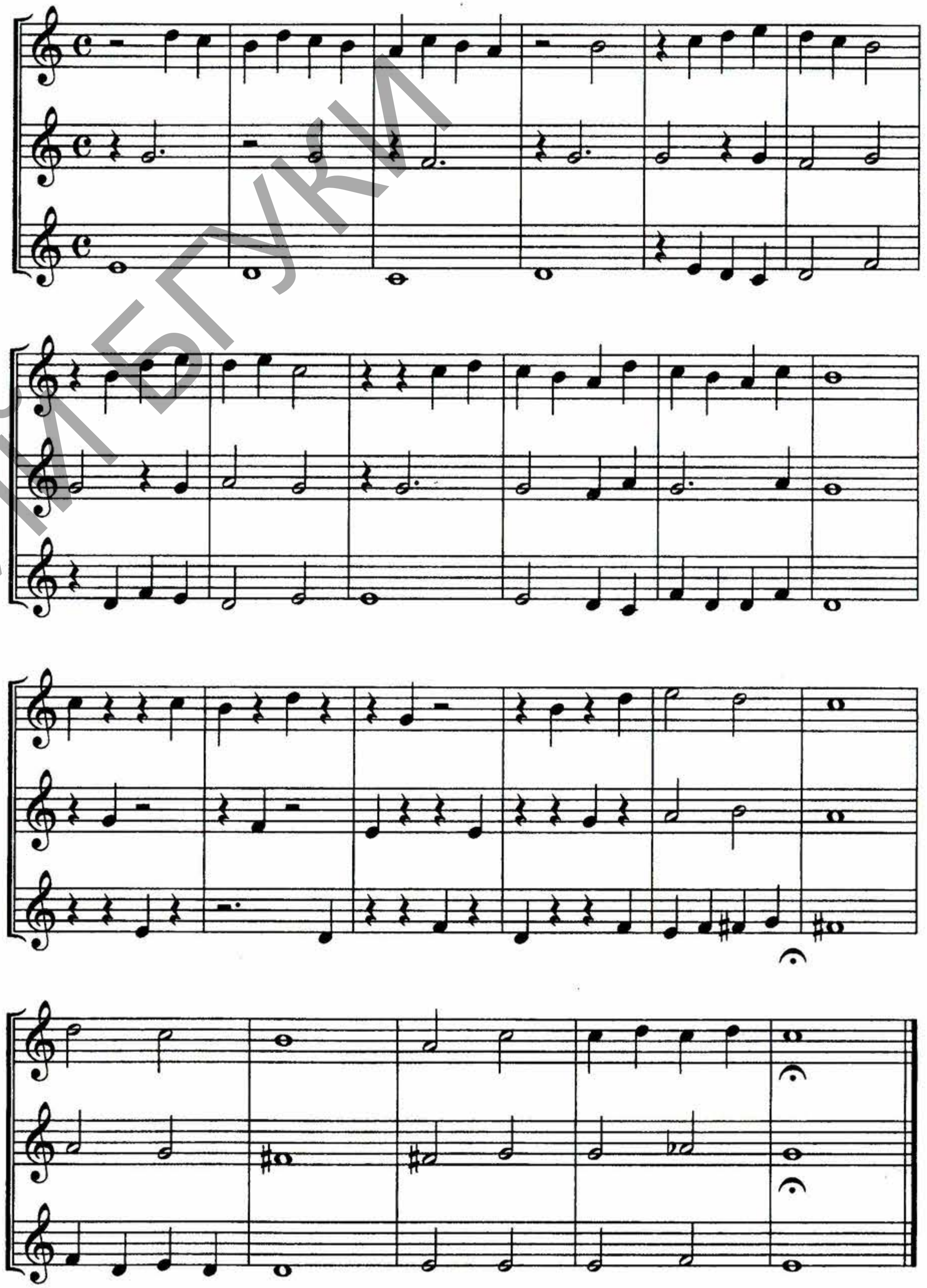
РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

Сяброўкі

Хутка

А. Петрук
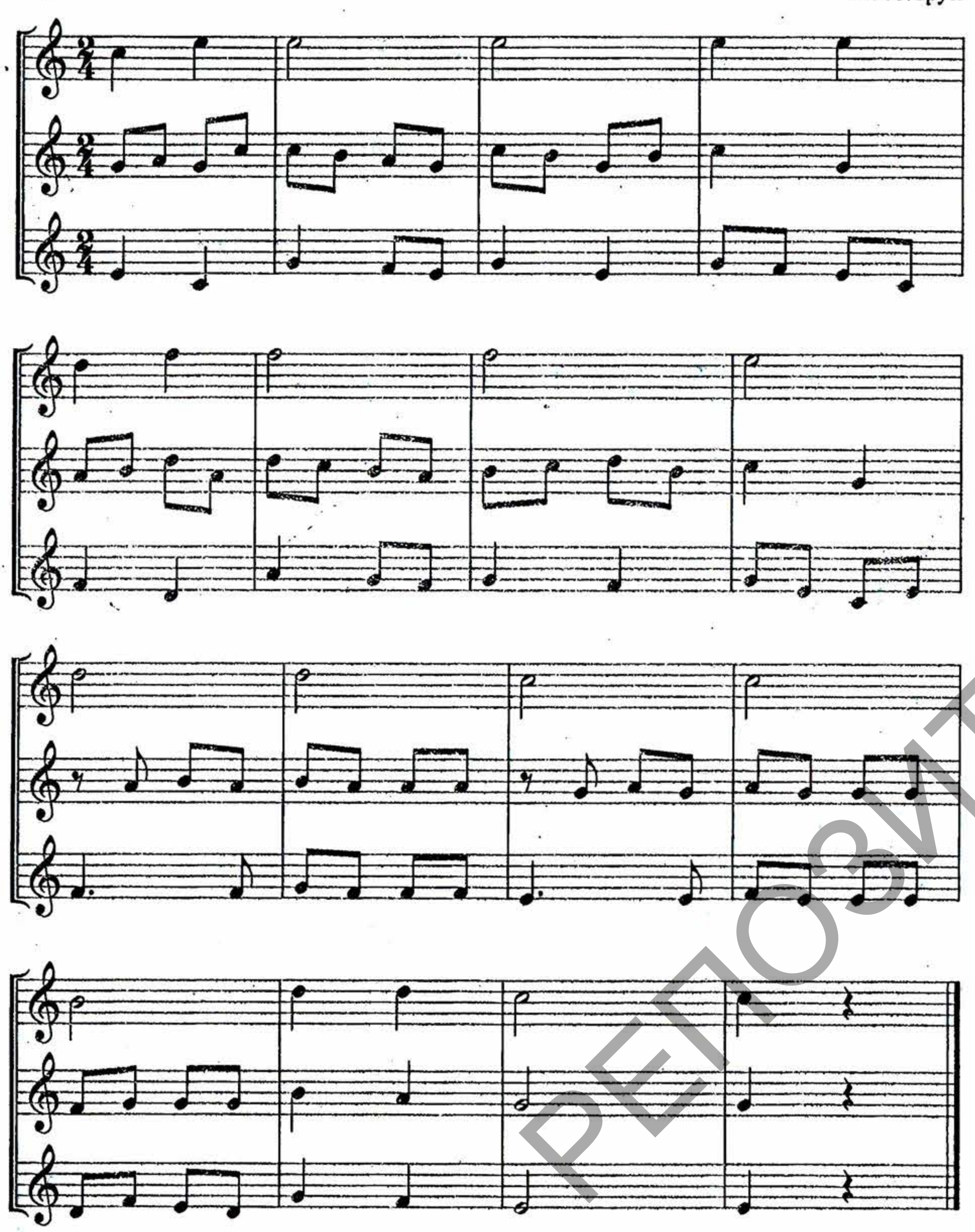
Ля крынічанькі

Мерна

А. Петрук
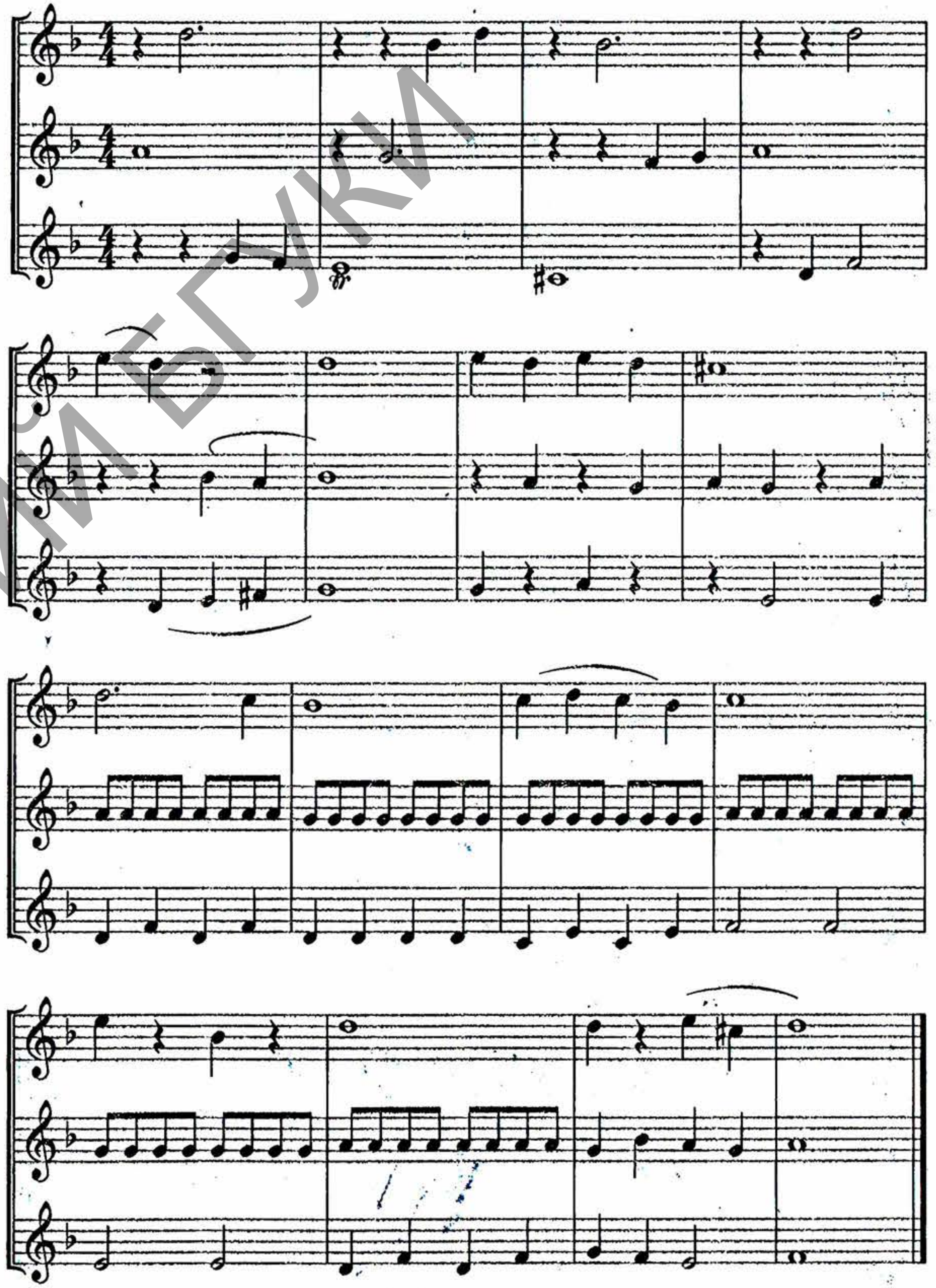
РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

А ў печы жар, жар

Хутка

Апрацоўка А. Петрука
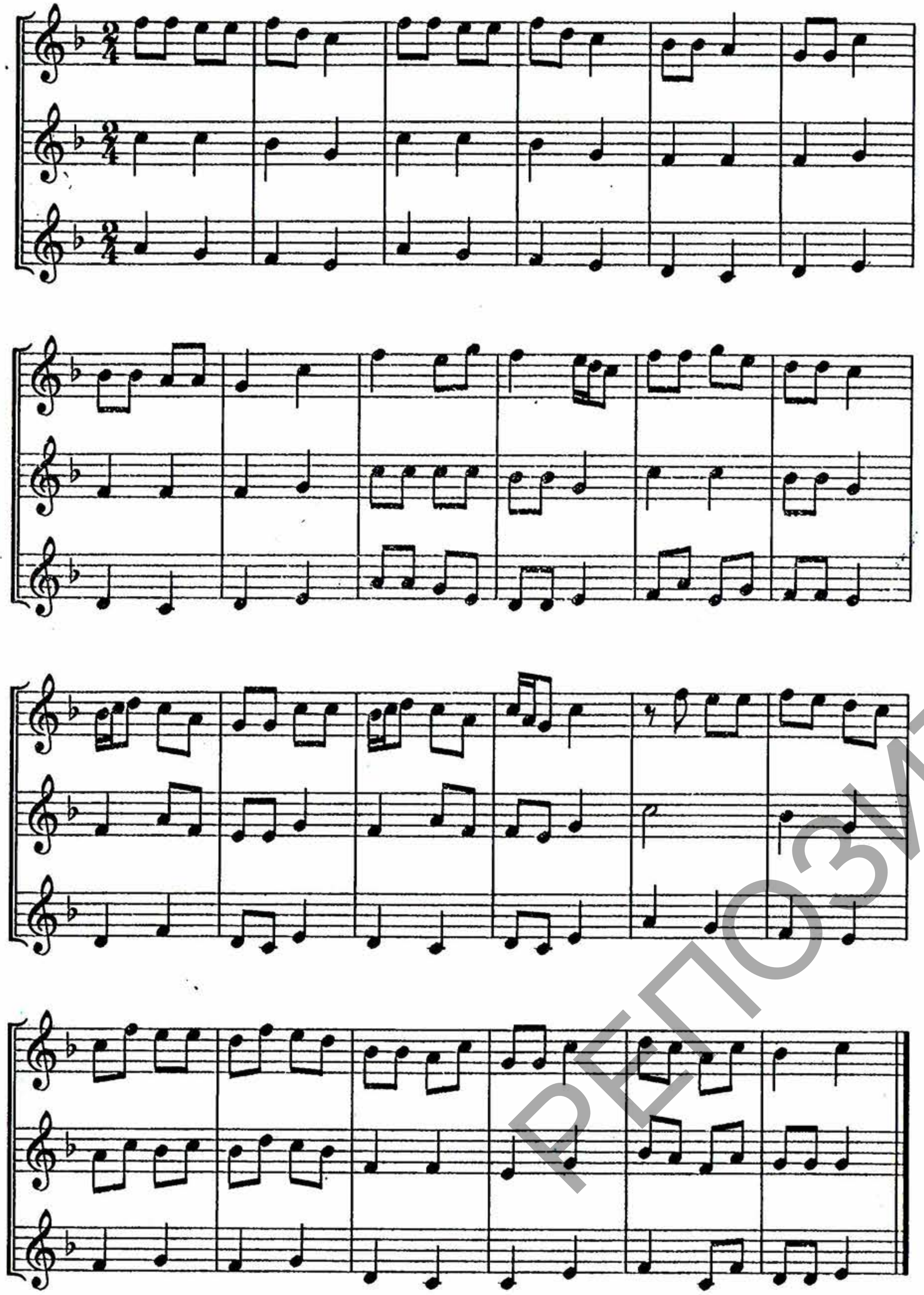
Рэчанька

Мерна

Апрацоўка А. Петрука
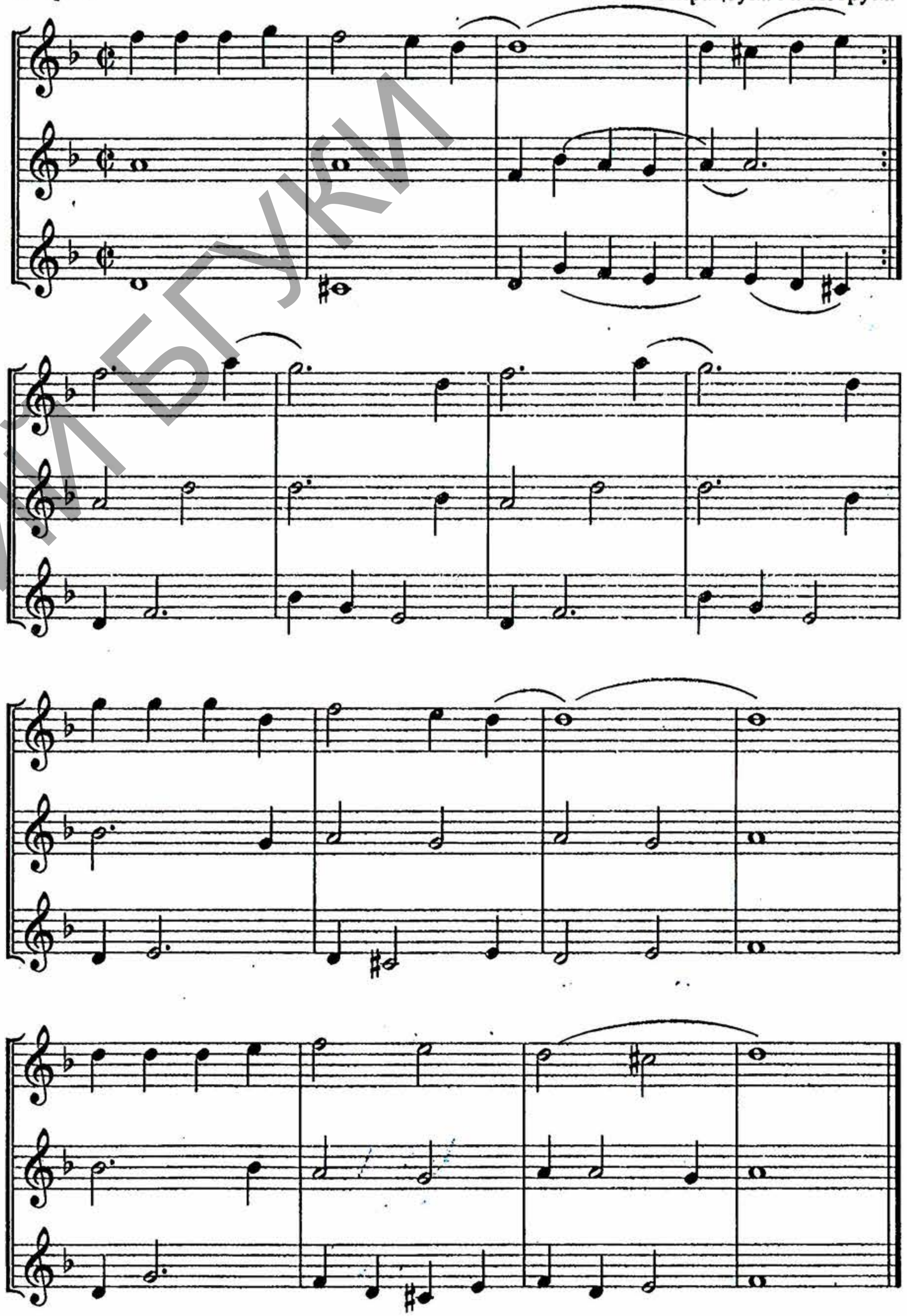
РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

Сядзіць камар на дубочку

Мерна

Апрацоўка А. Петрука
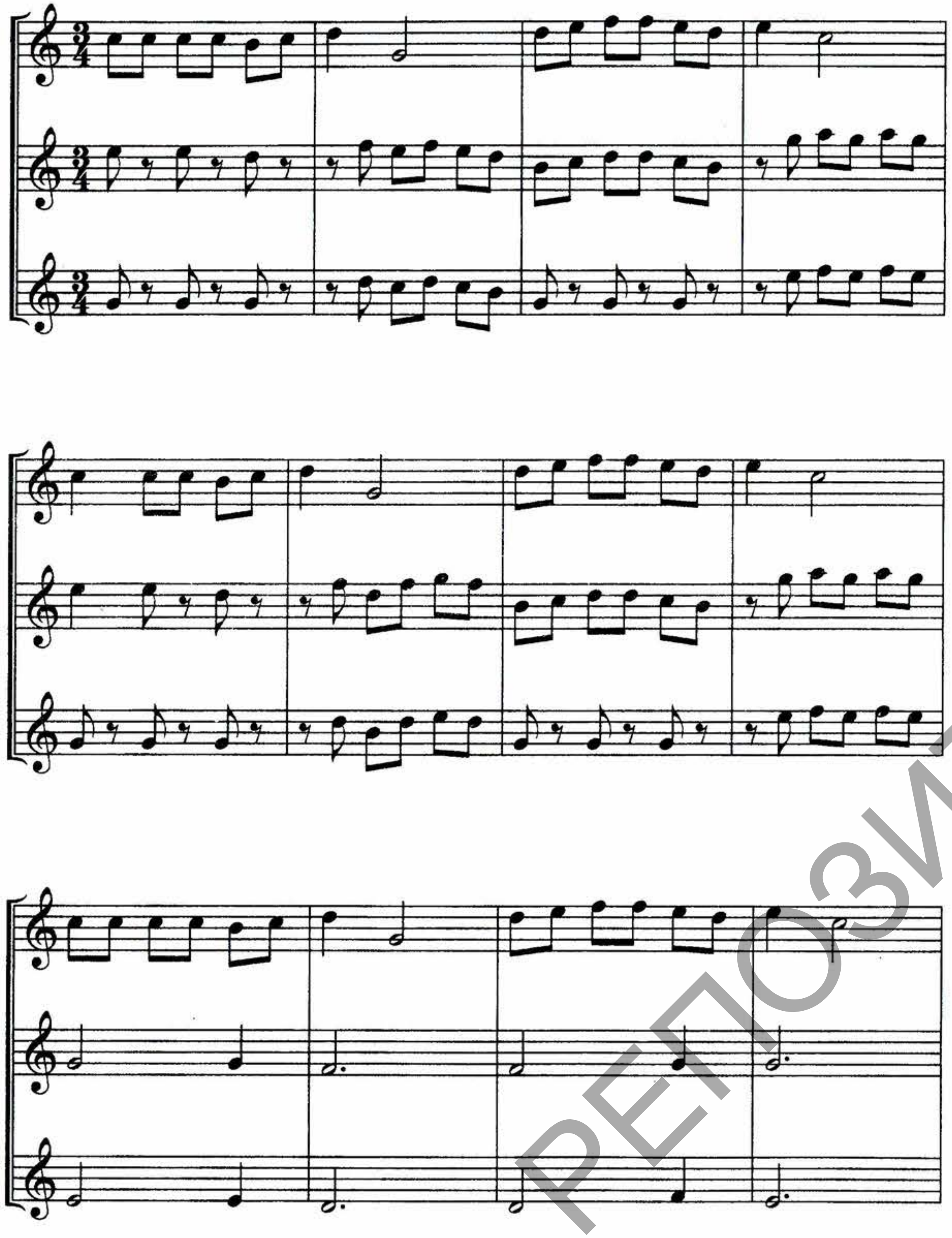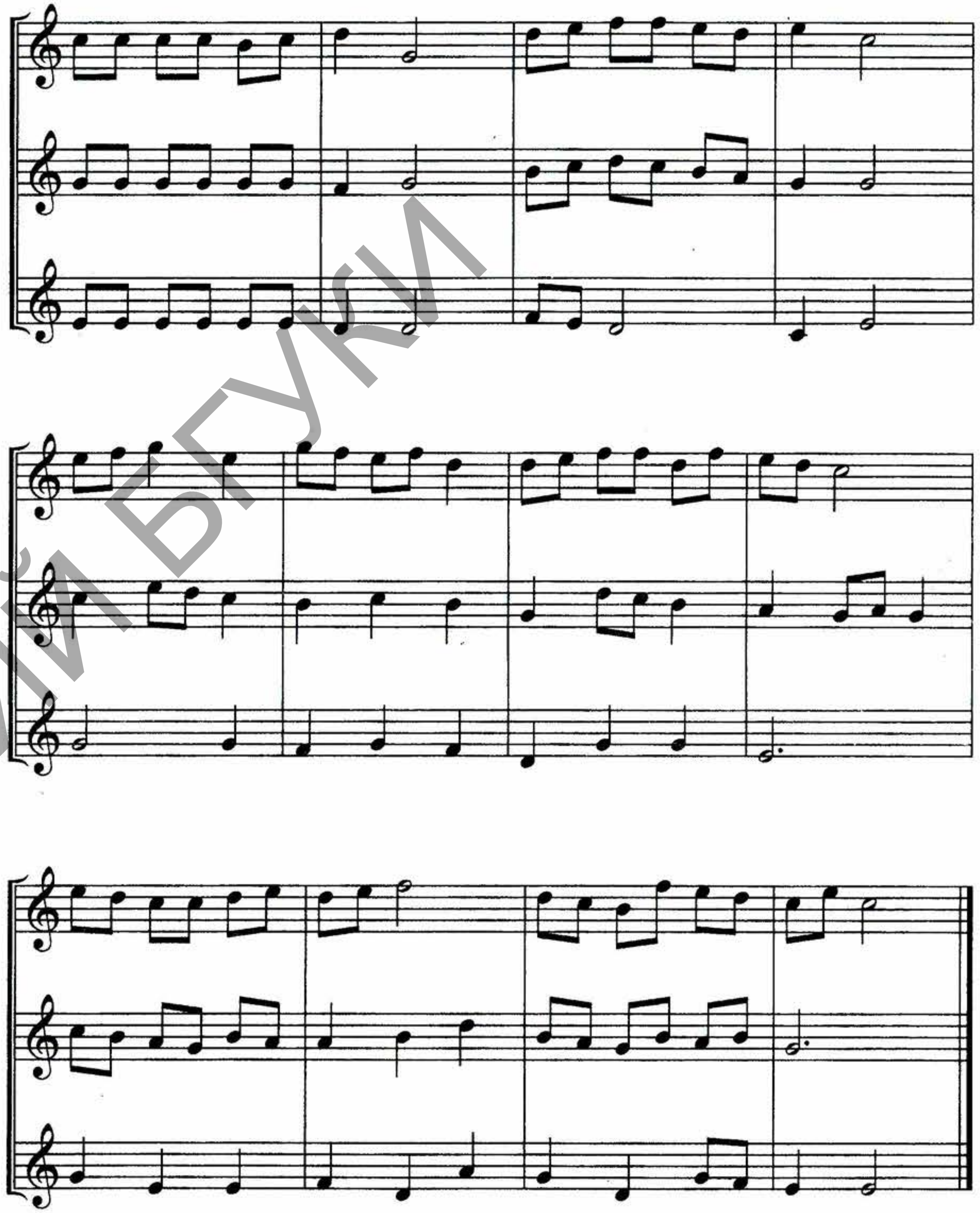
РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

Інтрадукцыя

Стрымана

А. Петрук
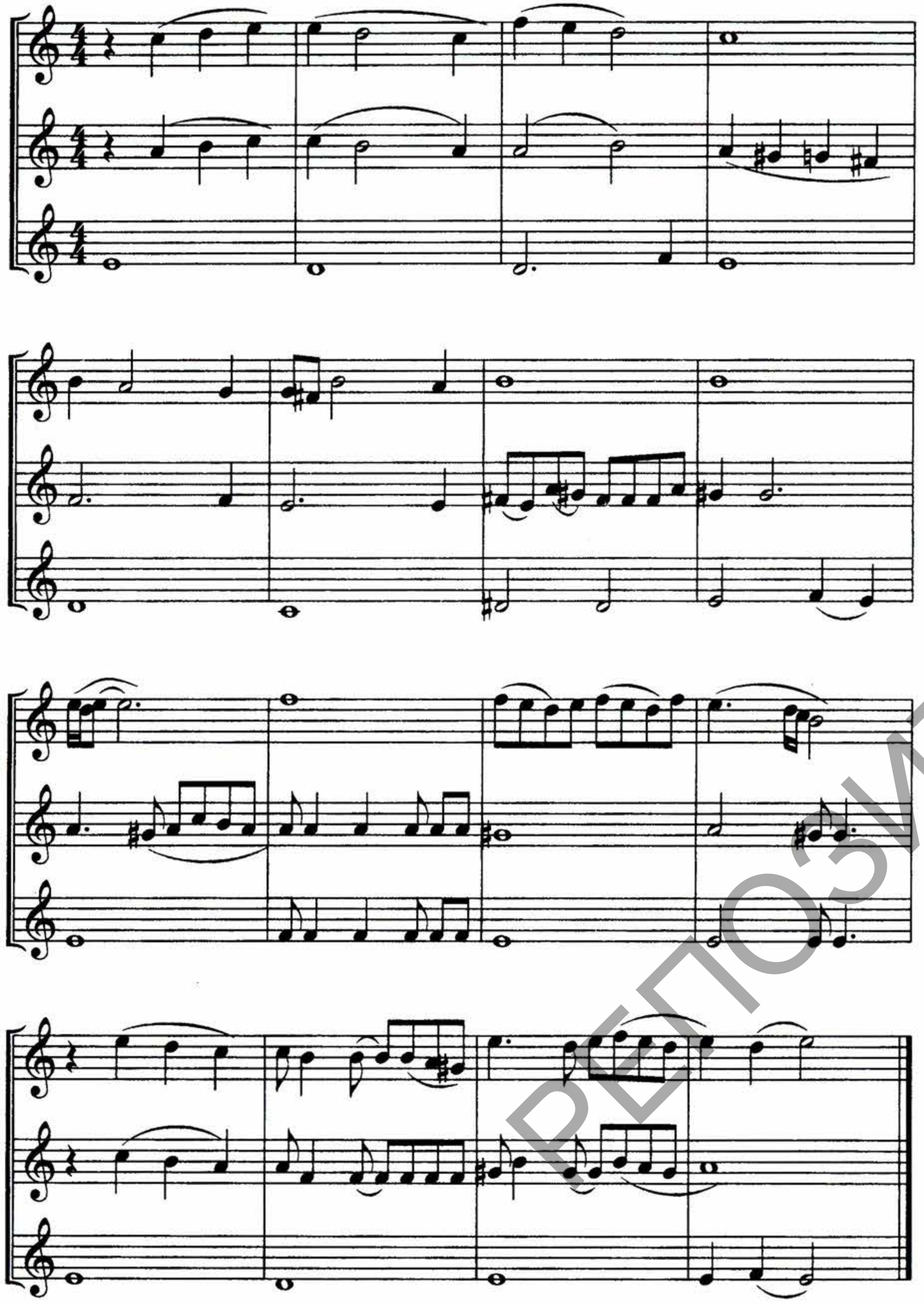
Капрыс (Капрычыа)

Хутка

А. Петрук
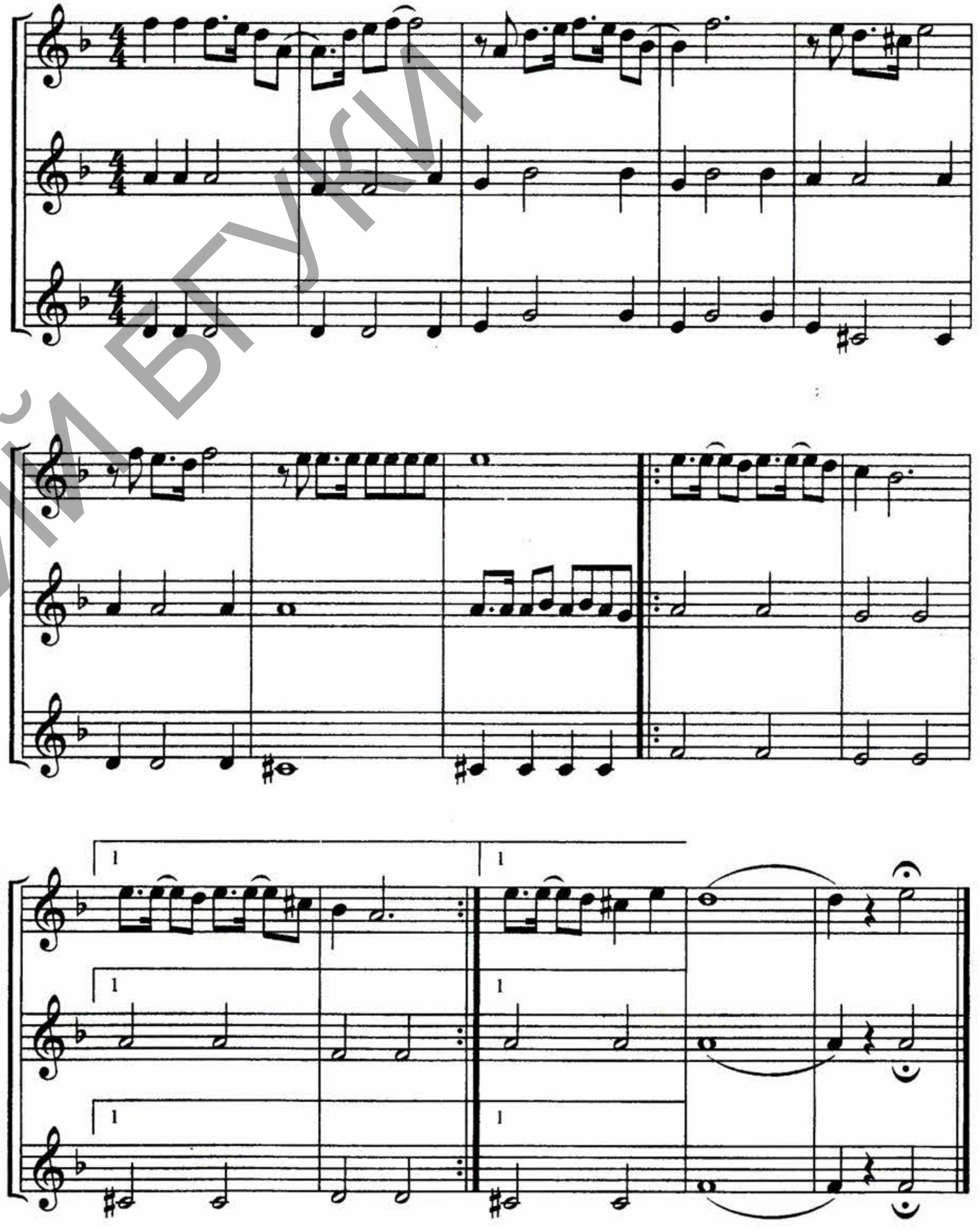
РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

"When the Saints Go Marching in"

(" Когда святые маршируют")

Мерна

Апрацоўка А. Петрука
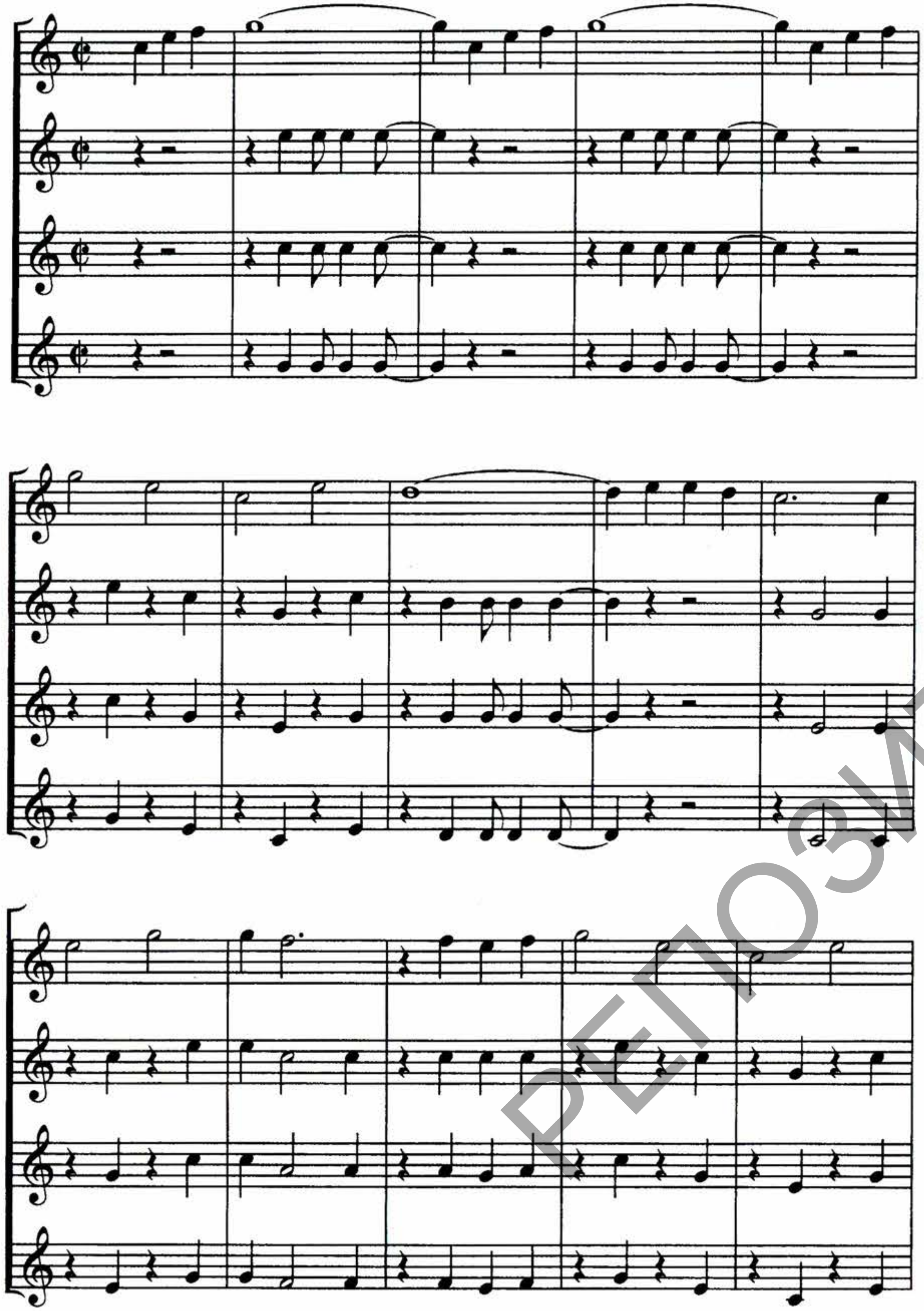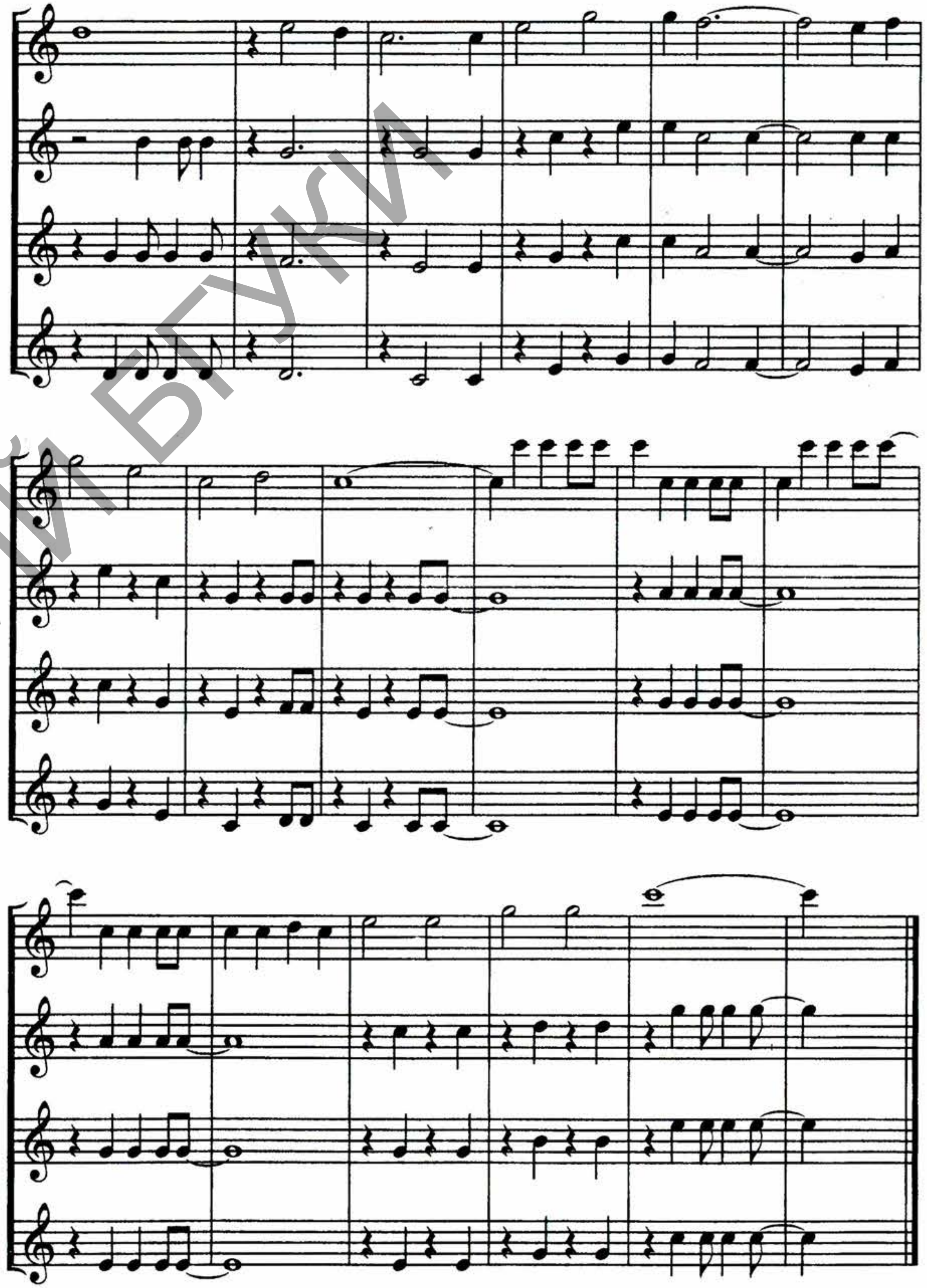
РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

Ці ўсё ж тыя чобаты

Хутка

Апрацоўка А. Петрука
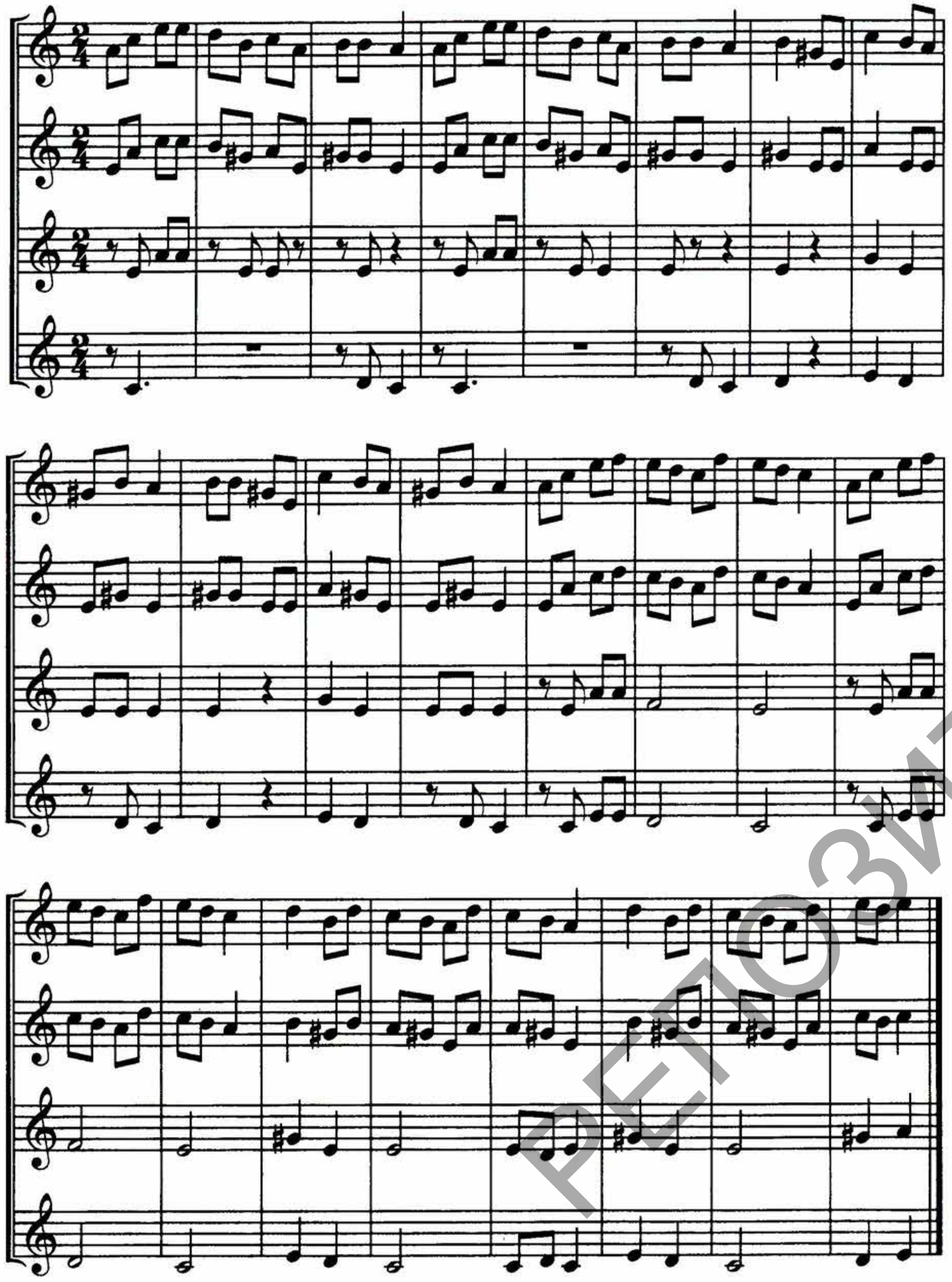
Вучэбнае выданне

Петрук Аляксандр Аляксеевіч

ЗАЎСЁДЫ СУЧАСНАЯ ДУДКА

Рэпертуарны зборнік

Рэдактар В. В. Каташвілі
Тэхнічны рэдактар А. У. Гіцкая

На першай старонцы вокладкі – карціна Сафі Андэрсан «Пастушок з дудачкай»

Падпісана ў друк 19. 12. 2016. Фармат 60x84 1/8.
Папера офісная. Рызаграфія.
Ум. друк. арк. 6,15. Ул.-выд. арк. 6,61. Тыраж 30 экз. Заказ 218 .

Выдавец і паліграфічнае выкананне:
Установа адукацыі
«Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў».
Пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі выдаўца, вытворцы, распаўсюджвальніка друкаваных выданняў № 1/177 ад 12.02.2014.
ЛП № 02330/456 ад 23.01.2014.
Вул. Рабкораўская, 17, 220007, г. Мінск.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ